

Eestikeelne aineõpe vene õppekeelega koolide
gümnaasiumiastmes:
mitte-eestlaste teadlikkus ja suhtumine

detsember 2011

UURINGU EESMÄRK

- Uuringu eesmärgiks oli kaardistada Eesti elavate mitte-eestlaste teadlikkust, arvamusi ja suhtumist seoses eestikeelsele aineõppele üleminekuga vene õppekeelele koolide gümnaasiumiastmes.
- 2011. aastal teostatud andmekogumine oli kordusuuring. Esimene uuring toimus 2008. aastal. Seetõttu vaadatakse andmete analüüsis ka ajalist trendi ning tehakse järeldusi vahepeal toimunud muutuste kohta.

PÕHIJÄRELDUSED

- Esimene uuring 2008. a jaanuaris toimus perioodi, mil järk-järguline üleminek osalisele eestikeelsele aineõppele venekeelsete koolide gümnaasiumiastmes oli just käivitunud ja kohustuslik oli eesti keeles õpetada eesti kirjandust. Teine uuring 2011. aasta lõpus toimus ajal, mil oli käivitunud viieaastase ülemineku viimane aste ning kõigi vene õppekeelega koolide 10. klassi astuvad õpilased peavad õppima eesti keeles vähemalt 60% õppemahust.
- Võrreldes ligi nelja aasta taguse ajaga, on mitte-eestlased ülemiku teemal informatsiooni saanud märgatavalt enam (eelkõige televisiooni ja interneti vahendusel). Iga teine mitte-eestlane on seejuures informatsiooni kättesaadavusega rahul. Samas ei ole kasvanud vastajate hulk, kes ise peavad enda teadmiste taset heaks.
- Informatsiooni kättesaadavuse osas eristub kodakondsuseta isikute grupp, kes peavad info kättesaadavust väiksemaks ja on sellega vähem rahul. Nad on ka vähem teadlikud osadest üleminekuga seotud teemadest.
- Peale ülemineku täismahus rakendumist on mitte-eestlaste suhtumine sellesse muutunud negatiivsemaks. 2008. aastaga võrreldes peetakse üleminekut vähem vajalikuks, õpilastele enam koormavaks ja teadmiste tasemele halvasti mõjuvaks. Koolide valmisolekut üleminekuks peetakse madalaks. Üle poole mitte-eestlastest on seisukohal, et üleminekuga ollakse raskustes või ei saada hakkama. Siiski märgib iga teine, et eestikeelne aineõpe avardab lõpetajate võimalusi edasiõppimiseks ja tööturule sisenemiseks ning enamus peab vajalikuks eestikeelse õppe suurendamist lasteaedades.
- Positiivsema suhtumisega eristub mitte-eestlaste grupp, kes ise kõige vahetumalt üleminekut kogevad – noored ja õppijad. Nemad annavad kõrgema hinnangu info kättesaadavusele, neil on vähem negatiivset suhtumist üleminekuga seotud väidetesse ning suurem osakaal neist peab vajalikuks eestikeelse õppe osakaalu suurendamist põhikoolis ja senisest enam ka gümnaasiumis. Lisaks leiab neist suurem osakaal, et üleminekuga saadakse hakkama. Positiivsemalt suhtuvad ka inimesed, kes ise eesti keelt valdavad.

UURINGU TULEMUSED

Sisukord

1. Teadlikkus ja info kättesaadavus	5
2. Suhtumine üleminekusse	24
3. Võõrkeeltega seotud kogemused	44
4. Uuringu meetodika	52

Mitte-eestlaste
teadlikkus ja
suhtumine

Detsember 2011

Autor

Aire Trummal
AS Emor

Klient

Haridus- ja
Teadusministeerium,
Riigikantselei

| © TNS

Teadlikkus ja info kättesaadavus

1

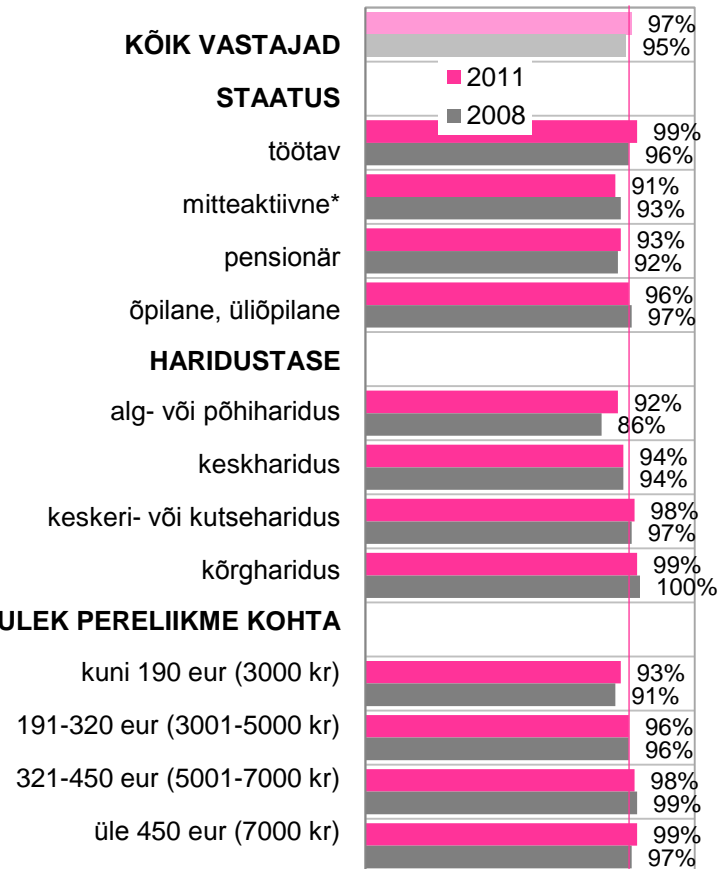
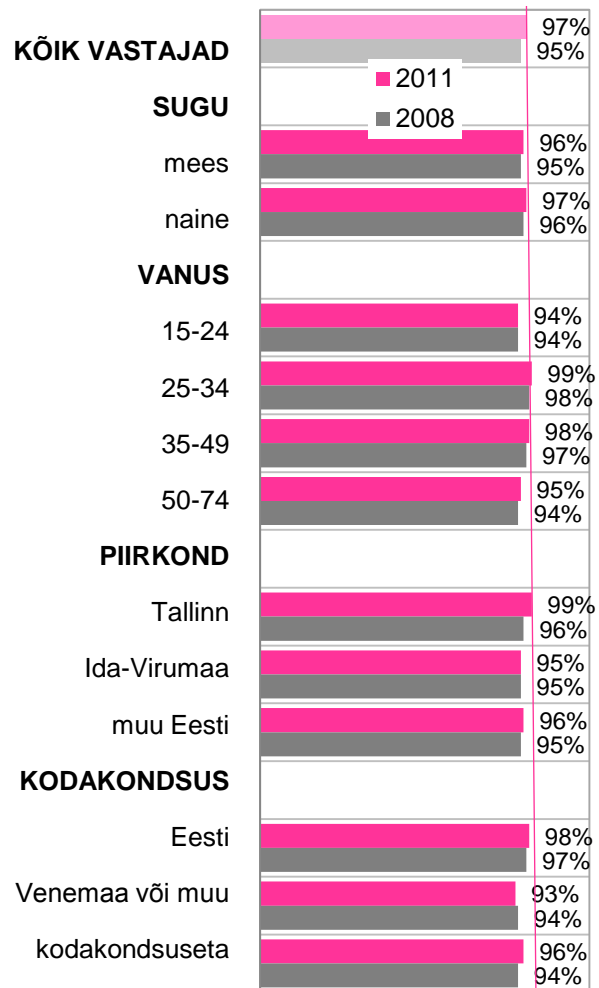

Kokkuvõte teadlikkusest

- Peaaegu kõik mitte-eestlased on kuulnud üleminekust osalisele eestikeelsele aineõppele venekeelse õppega koolides. Umbes 40% peavad ennast teadlikuks erinevatest üleminekuga seotud teemadest. Siiski on vaid iga neljas kursis sellega, et üleminek toimub just gümnaasiumiastmes.
- Õpilaste/üliõpilaste teadlikus üleminekuga seotud teemadest on valimi keskmisest kõrgem ja informeeritus on võrreldes 2008. aastaga kasvanud. Sama tendents ilmneb ka 15-24-aastaste ning alg- ja põhiharidusega inimeste seas. Ka kõrgharidusega inimeste teadmiste tase on keskmisest kõrgem.
- Informatsiooni on ülemineku kohta kõige enam saadud televisioonist. Televisioonis või internetis teema kajastust märganud mitte-eestlaste osakaal on 2008. aastaga võrreldes suurenenud kõigis vaadeldud sotsiaal-demograafilistes gruppides. Internet on ka kõige eelistatum kanal soovi korral info juurde otsimiseks.
- Internetist saavad keskmisest enam infot noored, pealinlased ja suurema sissetulekuga inimesed. Televisioonist saavad rohkem infot vanemad inimesed, pensionärid ja Venemaa kodanikud. Ajakirjandusest on ülemineku kohta enam lugenud vanemad inimesed, pensionärid ja kõrgharidusega vastajad.
- Iga kolmas mitte-eestlane leiab, et info ülemineku kohta on viimasel aastal kättesaadavamaks muutunud. 2008. aastal arvasid nii ligi pooled ja langus on aset leidnud kõigis sotsiaal-demograafilistes gruppides. Samas ei ole rahulolu tase info kättesaadavusega muutunud ning iga teine mitte-eestlane on info levikuga rahul. Väiksemat rahulolu on märgata kodakondsuseta isikute seas. Vaid 13% märgivad, et sooviksid ülemineku kohta rohkem informatsiooni. Info kättesaadavusega rahul olevad mitte-eestlased on ka üleminekust teadlikumad.

Teadmine eestikeelsele aineõppele üleminekust

Kõigist vastajatest, n=800

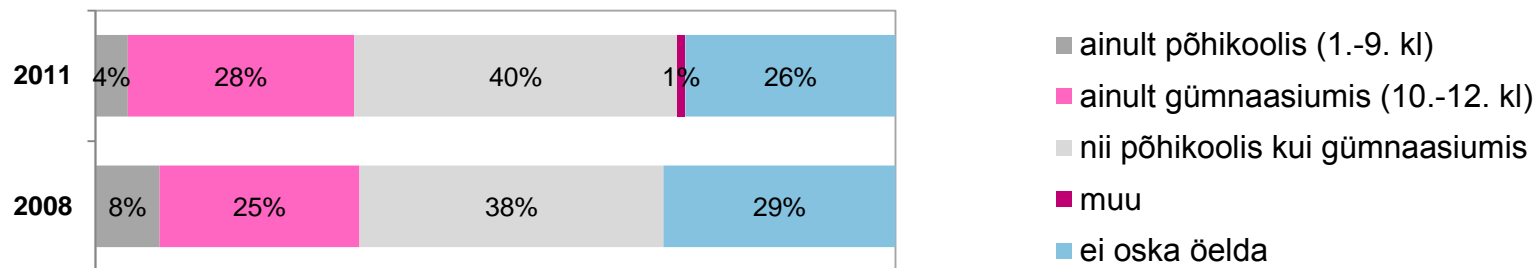

* Mitteaktiivsed: lapsehoolduspuhkusel, kodused, töötud

- Kõigis alagruppides teavad pea kõik vastajad, et vene õppekeelega koolid on üle minemas eestikeelsele aineõppele.

Kooliaste, kus üleminek toimub

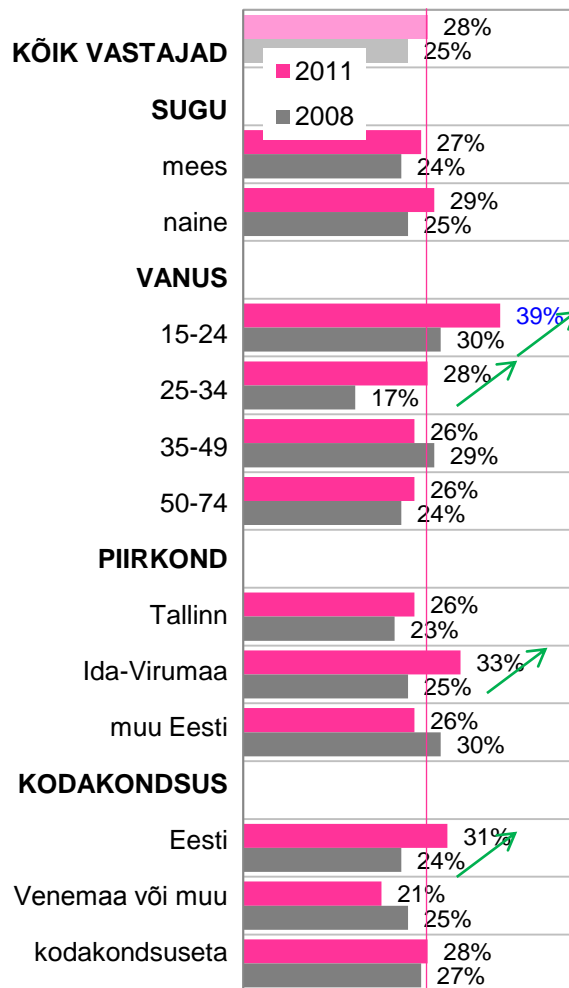
Nendest, kes teavad üleminekust, n=774

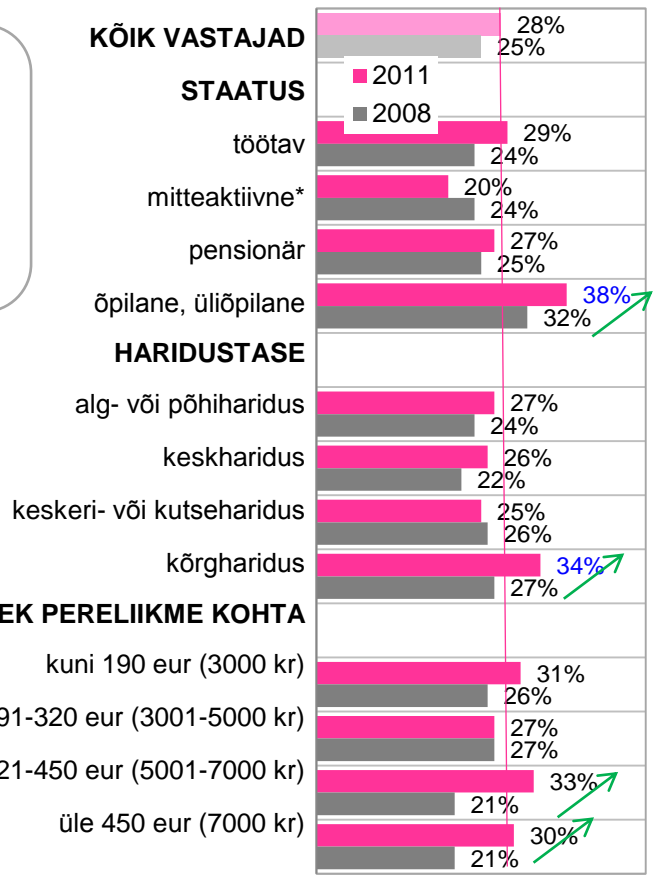
- Umbes iga neljas mitte-eestlane on kursis, et osaline üleminek eestikeelsele aineõppele venekeelsetes koolides toimub gümnaasiumiastmes.
- See näitaja püsib eelmise küsitluskorraga samal tasemel.

Teavad, et üleminek toimub gümnaasiumis

Nendest, kes teavad üleminekust, n=774

Noolega on märgitud osakaalud, mis on 2008.a võrreldes muutunud rohkem kui 5%. Sinises kirjas on märgitud 2011 osakaalud, mis on valimi keskmisest enam kui 5% erinevad.

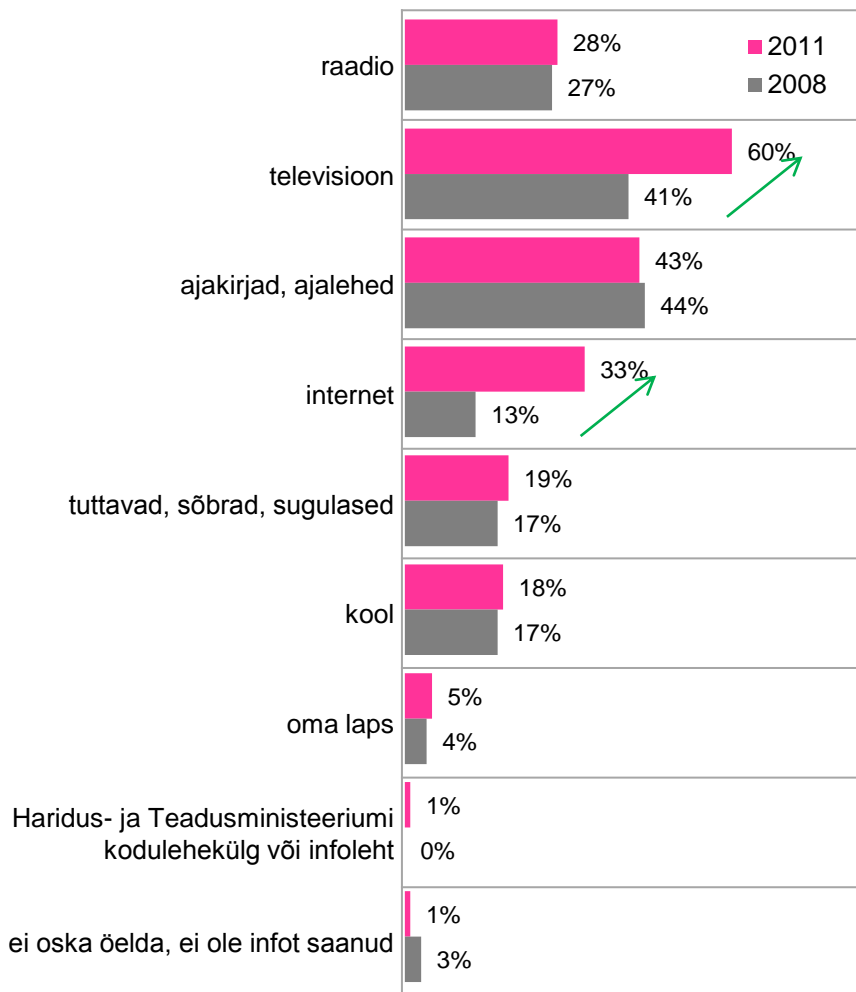
Teadmine sellest, et üleminek toimub gümnaasiumiastmes, on suurenenud järgmistes gruppides:

- 15-24- ja 25-34-a, õpilased ja kõrgharidusega inimesed,
- Ida-Virumaa elaniku,
- Eesti kodakondsusega isikud,
- kõrgema sissetulekuga inimesed.

Nooremate ja õppijate seas on teadmine ka valimi keskmisest kõrgemal tasemel.

Infoallikad ülemineku kohta teabe saamisel (1)

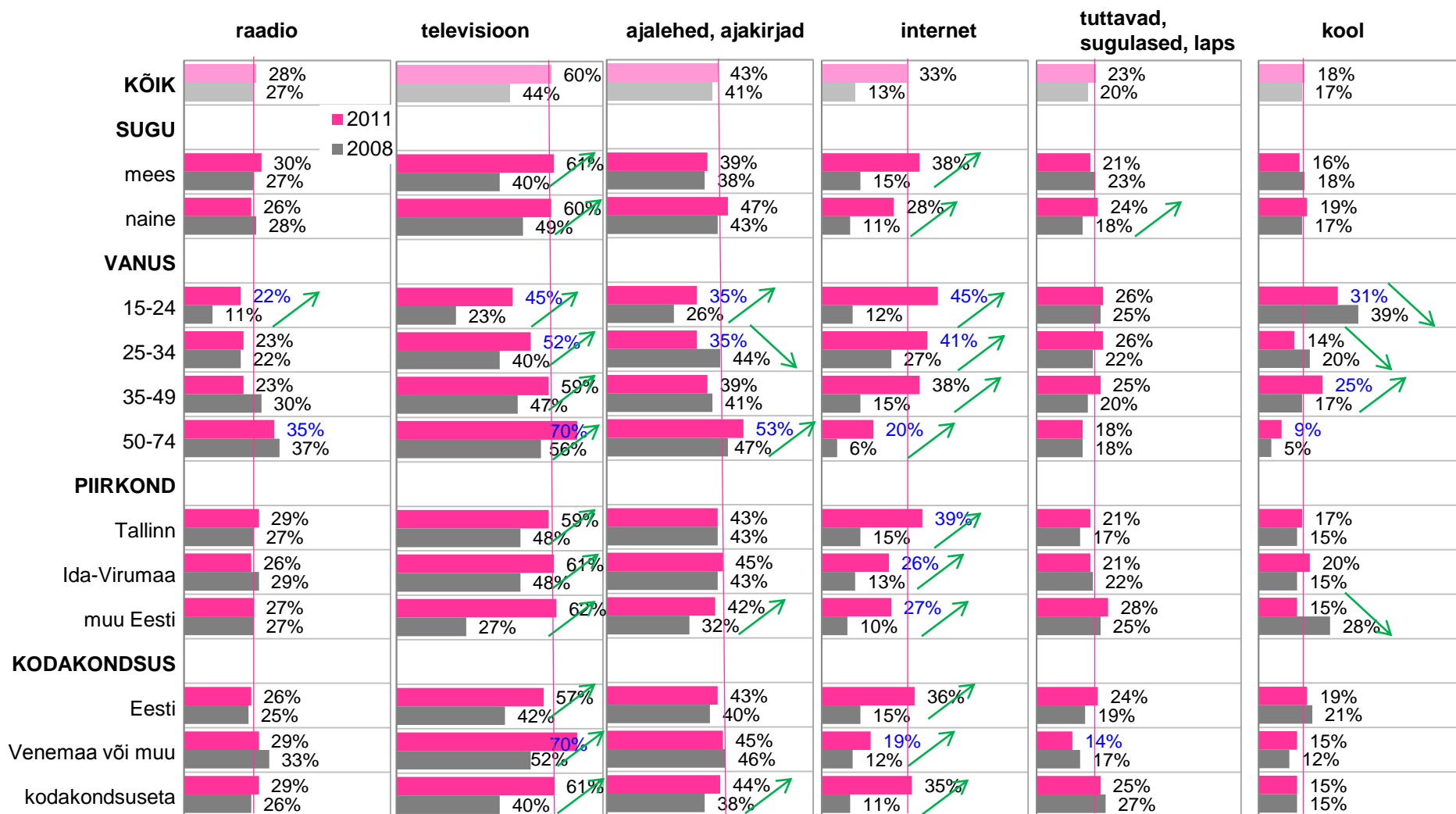
Nendest, kes teavad üleminekust, n=774 (spontaanne vastus)

- Ülemineku kohta on kõige enam infot saadud televisioonist ja ajakirjandusest.
- Ligi nelja aasta jooksul on oluliselt suurenenud teabe saamine televisioonist ja internetist.

Infoallikad ülemineku kohta teabe saamisel (2)

Nendest, kes teavad üleminekust, n=774 (spontaanne vastus)

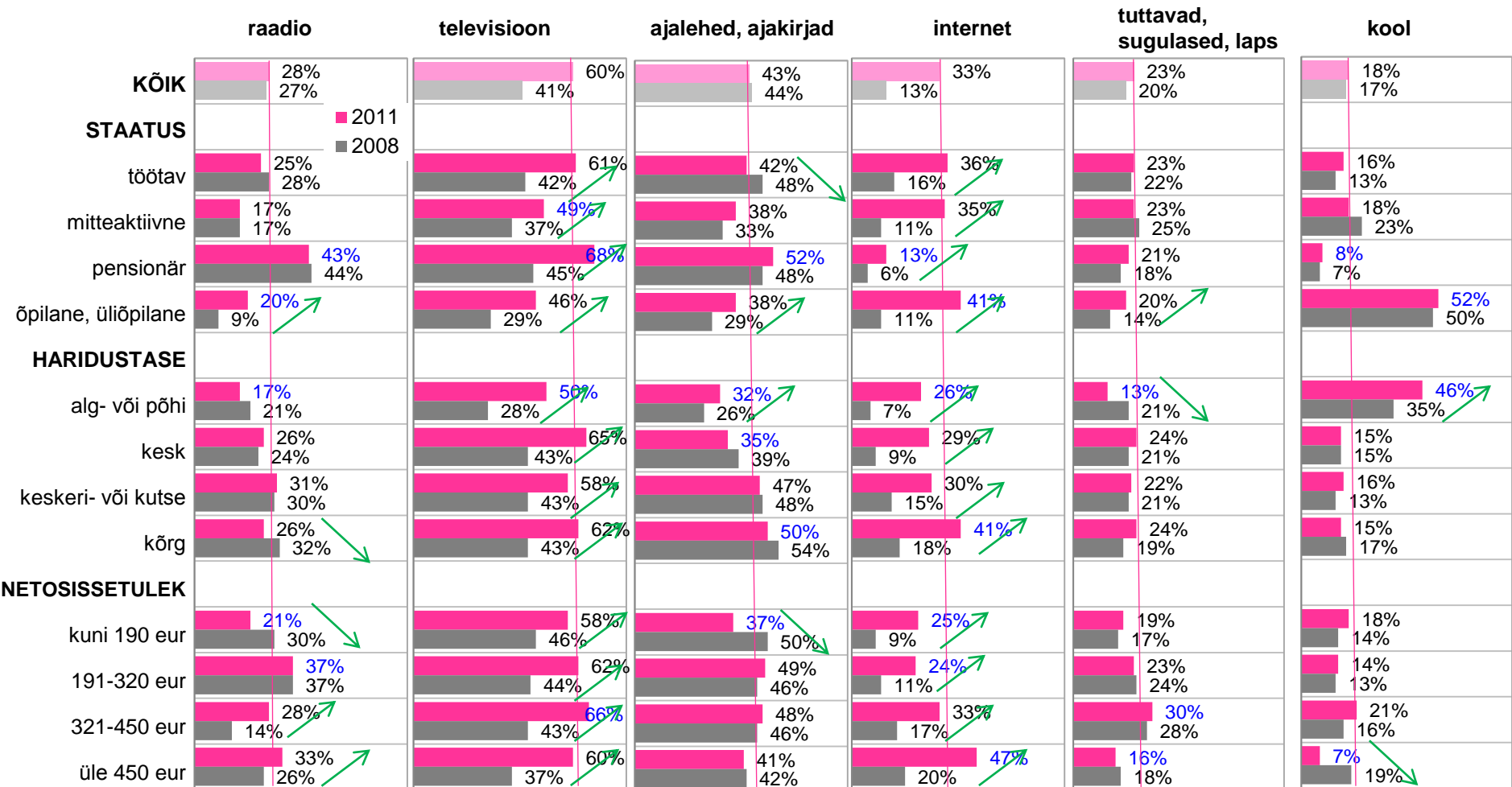
▪ **Televisioonist ja internetist info saanute osakaal on tugevalt suurenenud kõigis alarühmades.**

▪ Keskmisest rohkem on televisioonist infot saanud 50-74-aastased ning Venemaa või mõne muu riigi kodanikud. 50-74-a saavad keskmisest enam teavet ka raadiost ja ajakirjandusest.

▪ Keskmisest rohkem on internet infoallikaks noorematele (15-24, 25-34) ja Tallinna elanikele. 15-24-a saavad enam teavet ka koolist.

Infoallikad ülemineku kohta teabe saamisel (3)

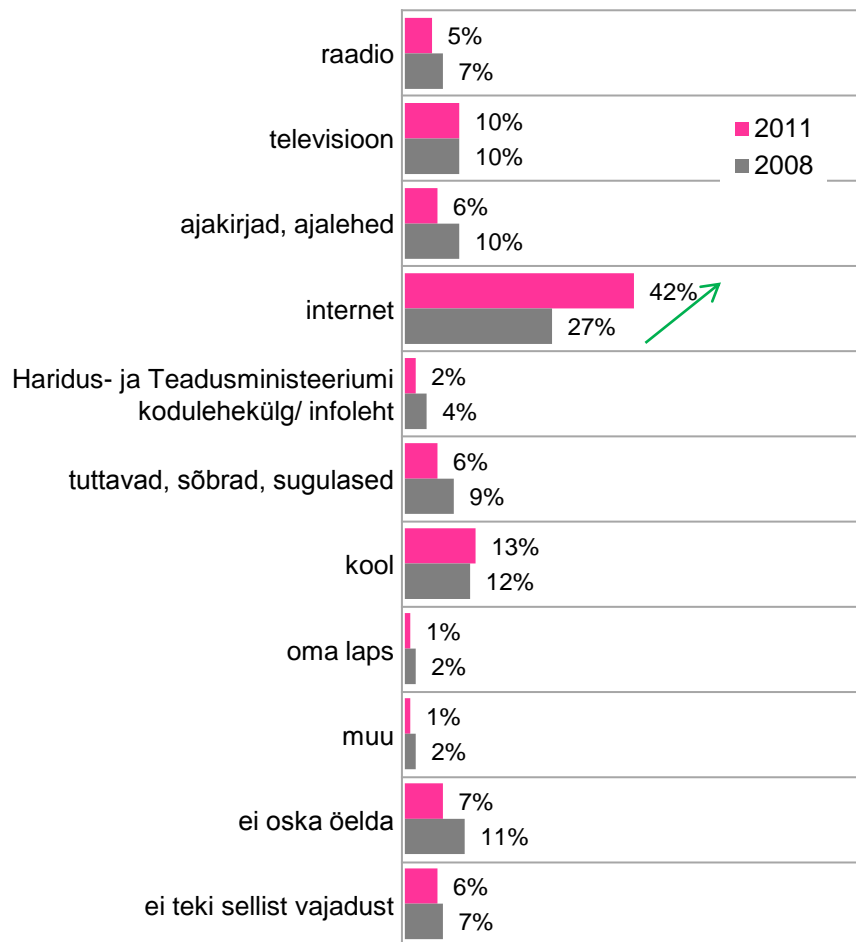
Nendest, kes teavad üleminekust, n=774 (spontaanne vastus)

- Televisioonist ja internetist info saanute osakaal on tugevalt suurenenud kõigis alarühmades.
- Pensionärid saavad keskmisest enam teavet televisioonist, raadiost ja ajakirjandusest.
- Keskmisest rohkem on internet infoallikaks õppijatele, kõrgharidusega ning suurema sissetulekuga inimestele.

Soovi tekkimisel eelistatuim kanal teabe saamisel (1)

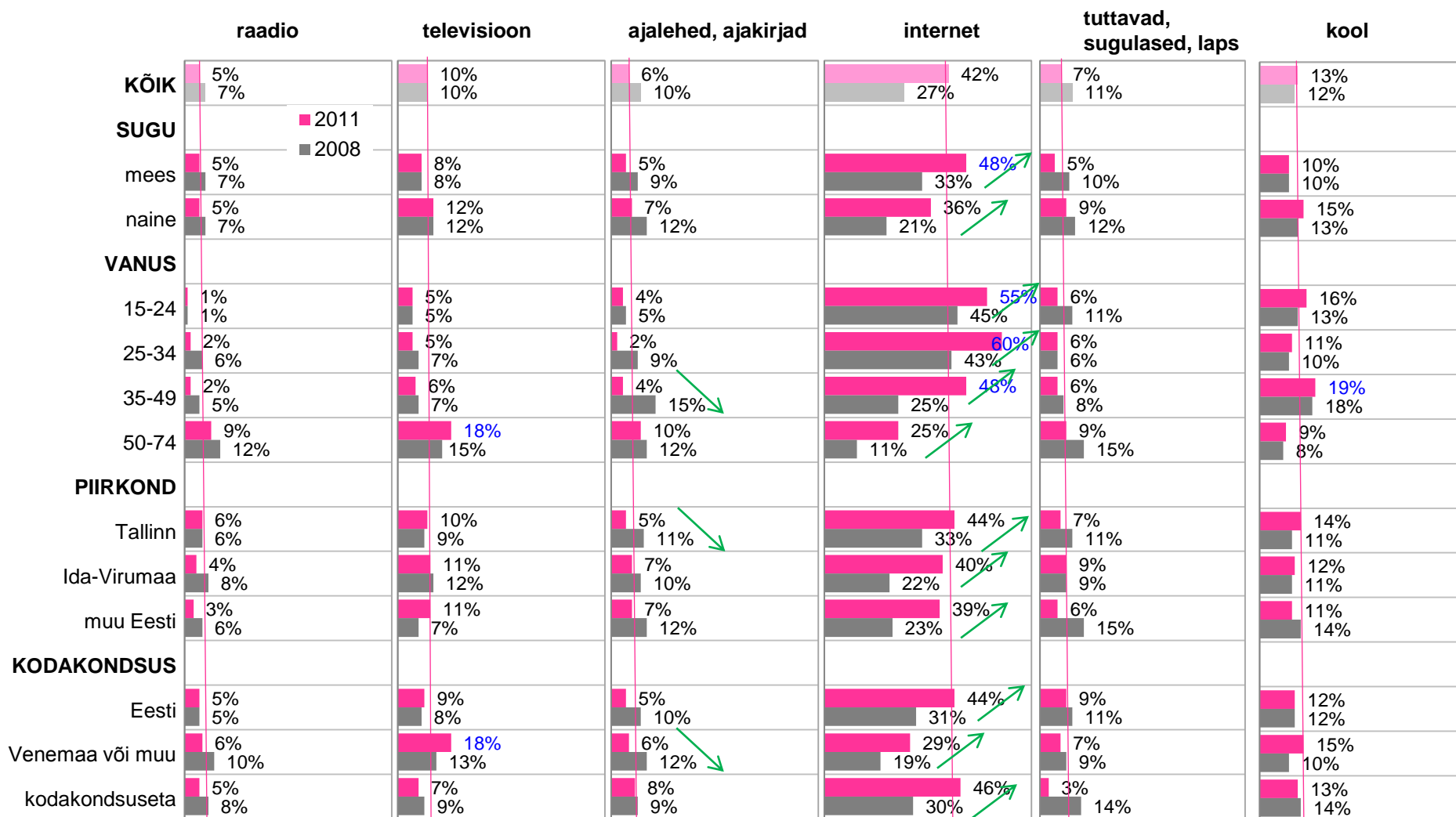
Kõigist vastajatest, n=800 (spontaanne vastus)

- Ülekaalukalt eelistatuim teabekanal soovi korral info saamiseks on internet.
- **Soov internetist teavet saada on küsitlusaastate võrdluses suurenenud.**

Soovi tekkimisel eelistatuim kanal teabe saamisel (2)

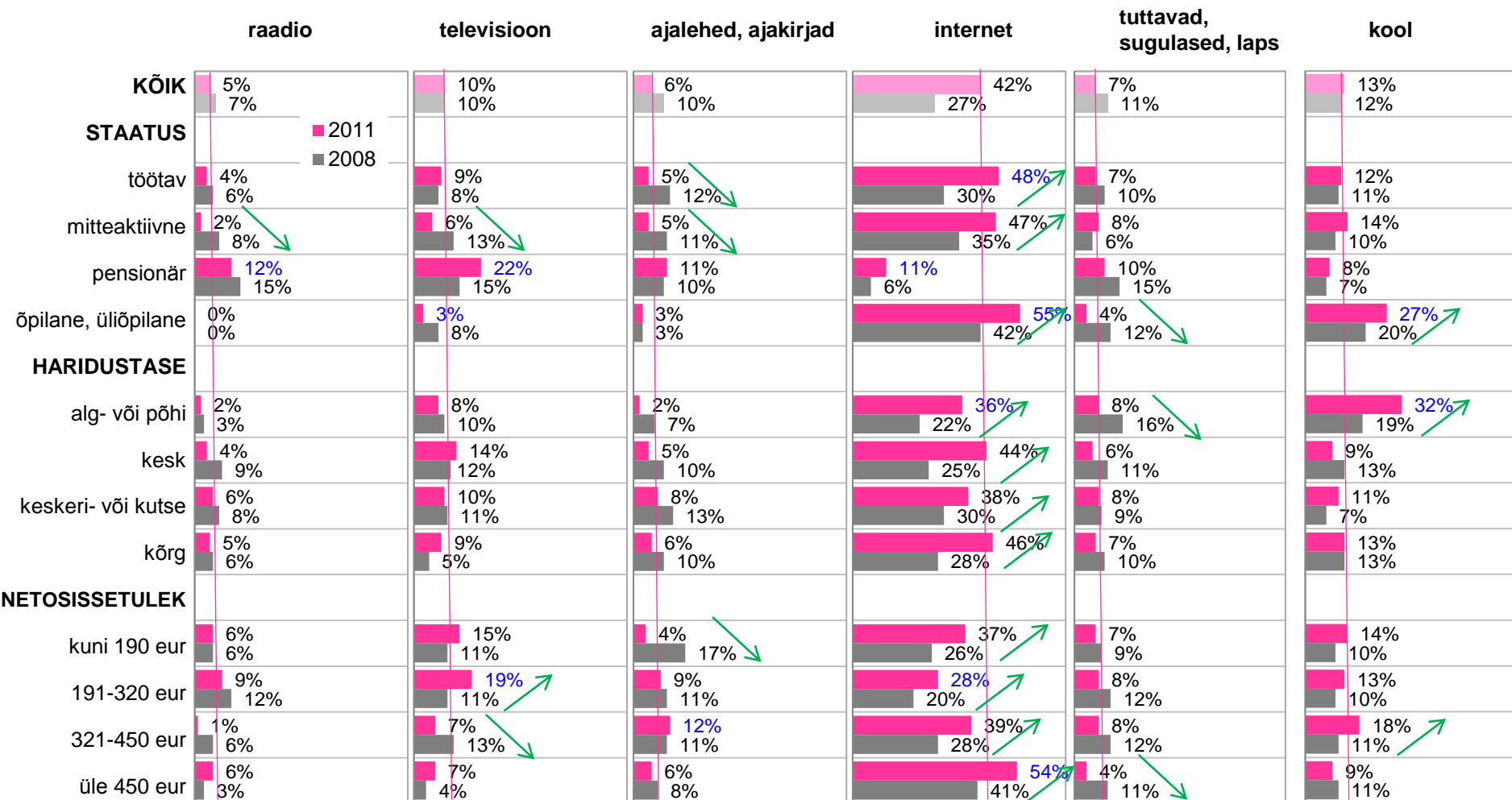
Kõigist vastajatest, n=800 (spontaanne vastus)

- Infosoovi tekkimise korral internetikanali eelistajate osakaal on suurenenud kõigis alarühmades.
- Mitmes grupis on mõnevõrra vähenenud ajakirjanduse esmase teabekanalina eelistajate osakaal.
- Üle keskmise eelistaks televisiooni vanemad inimesed ja Venemaa (või muu riigi) kodanikud.

Soovi tekkimisel eelistatuim kanal teabe saamisel (3)

Kõigist vastajatest, n=800 (spontaanne vastus)

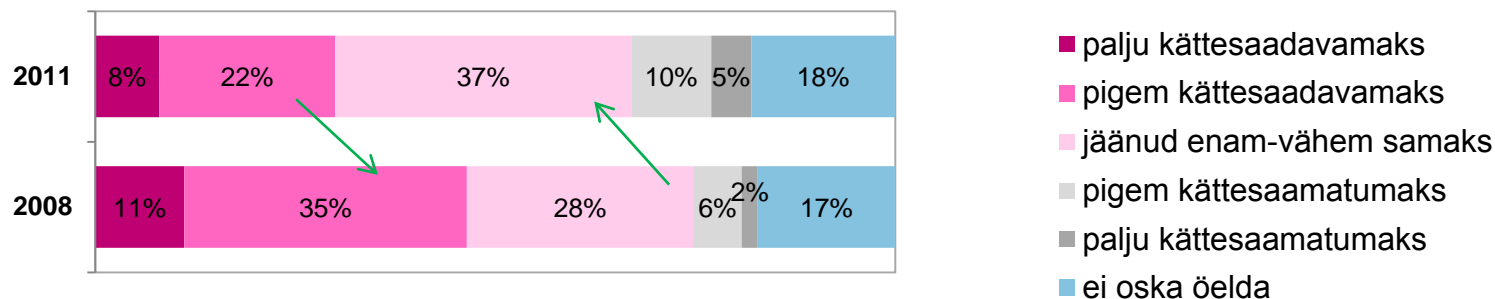

- Infosoovi tekkimise korral internetikanali eelistajate osakaal on suurenenud pea kõigis alarühmades.
- Ajakirjanduse ja televisiooni eelistajate osakaal on mõnes grupis vähenenud. Õppijad eelistavad kooli infoallikana üha enam.

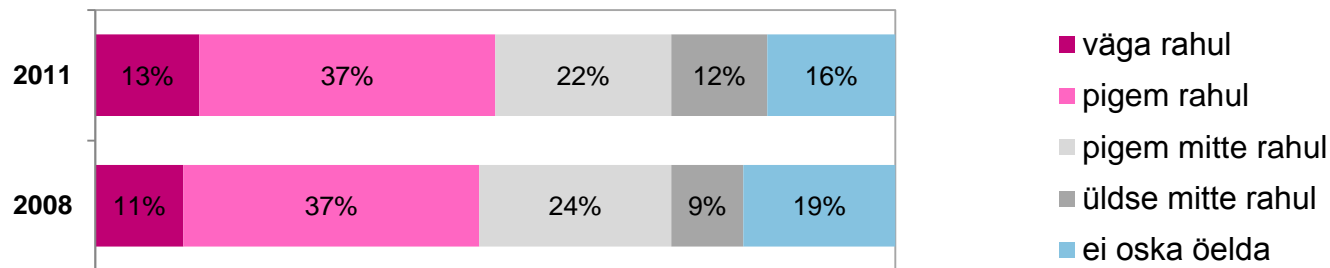
Informatsiooni kättesaadavus

Nendest, kes teavad üleminekust, n=774

Info kättesaadavuse muutumine viimase aasta jooksul

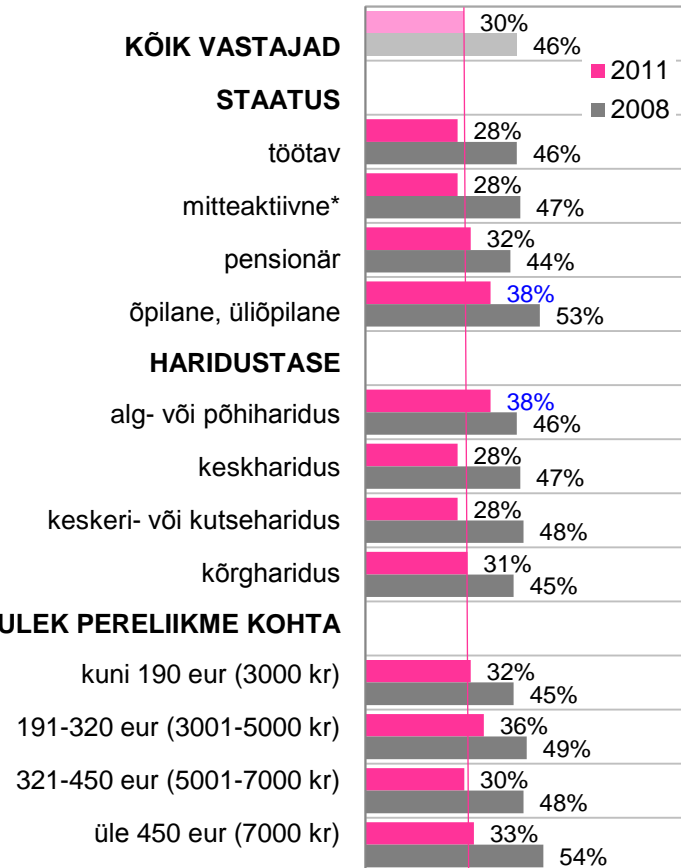
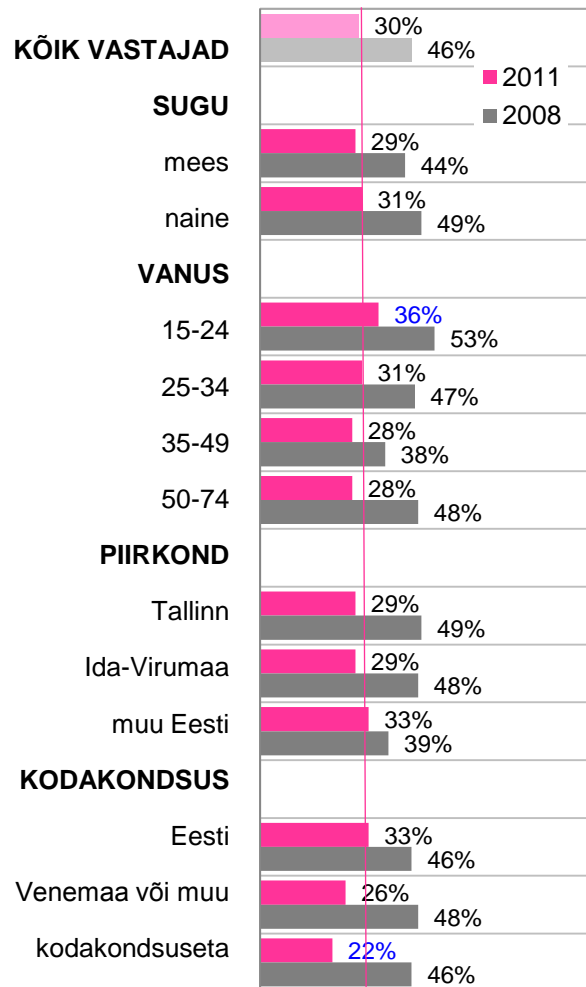
Rahulolu informatsiooni kättesaadavusega

- Vähenenud on vastajate hulk, kes leiavad, et viimase aasta jooksul on info ülemineku kohta kättesaadavamaks muutunud. Kui 2008. a mainis 46%, et info on muutunud palju või pigem kättesaadavamaks, siis 2011. a oli selliseid vastajaid 30%. Suurenenud on mitte-eestlaste osakaal, kes arvavad, et info kättesaadavus püsib ühesugusel tasemel.
- Samas on rahulolu informatsiooni kättesaadavusega ülemineku kohata 2008. aastaga samal tasemel – 50% on info levikuga väga või pigem rahul.

Arvavad, et info on muutunud kättesaadavamaks

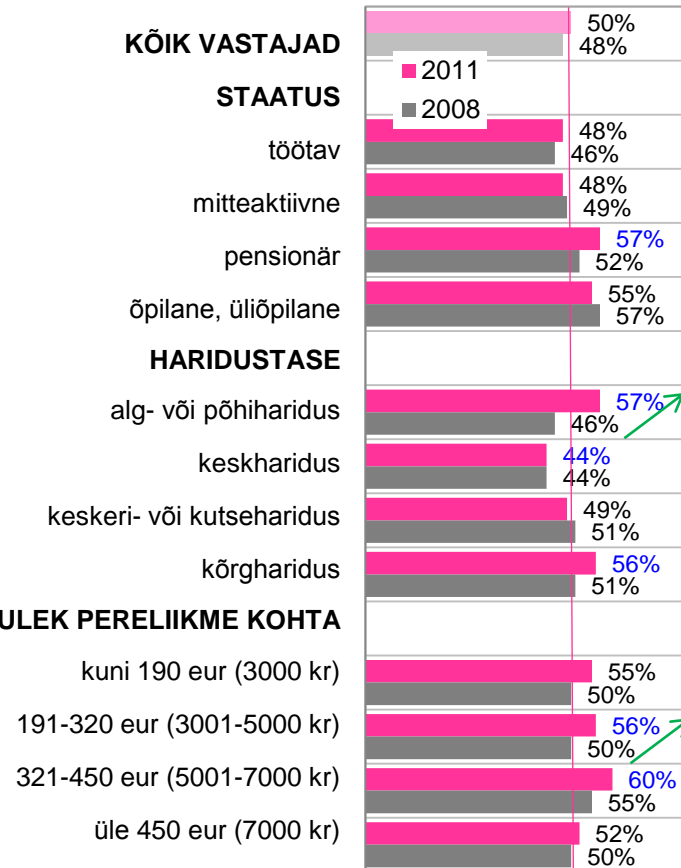
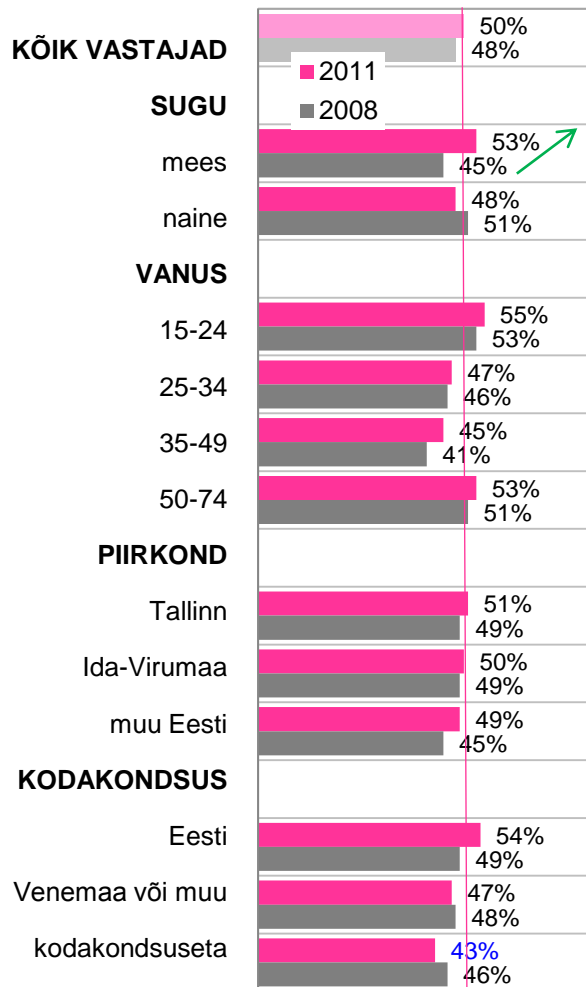
Nendest, kes teavad üleminekust, n=774 (vastanud „palju kättesaadavamaks“ või „pigem kättesaadavamaks“)

- Kõigis alagruppides on märgatavalt langenud mitte-eestlaste osakaal, kes leiavad, et viimasel aastal on info ülemineku kohta kättesaadavamaks muutunud.
- Õppijad arvavad keskmisest enam, et info on kättesaadavam.

On rahul info kättesaadavusega

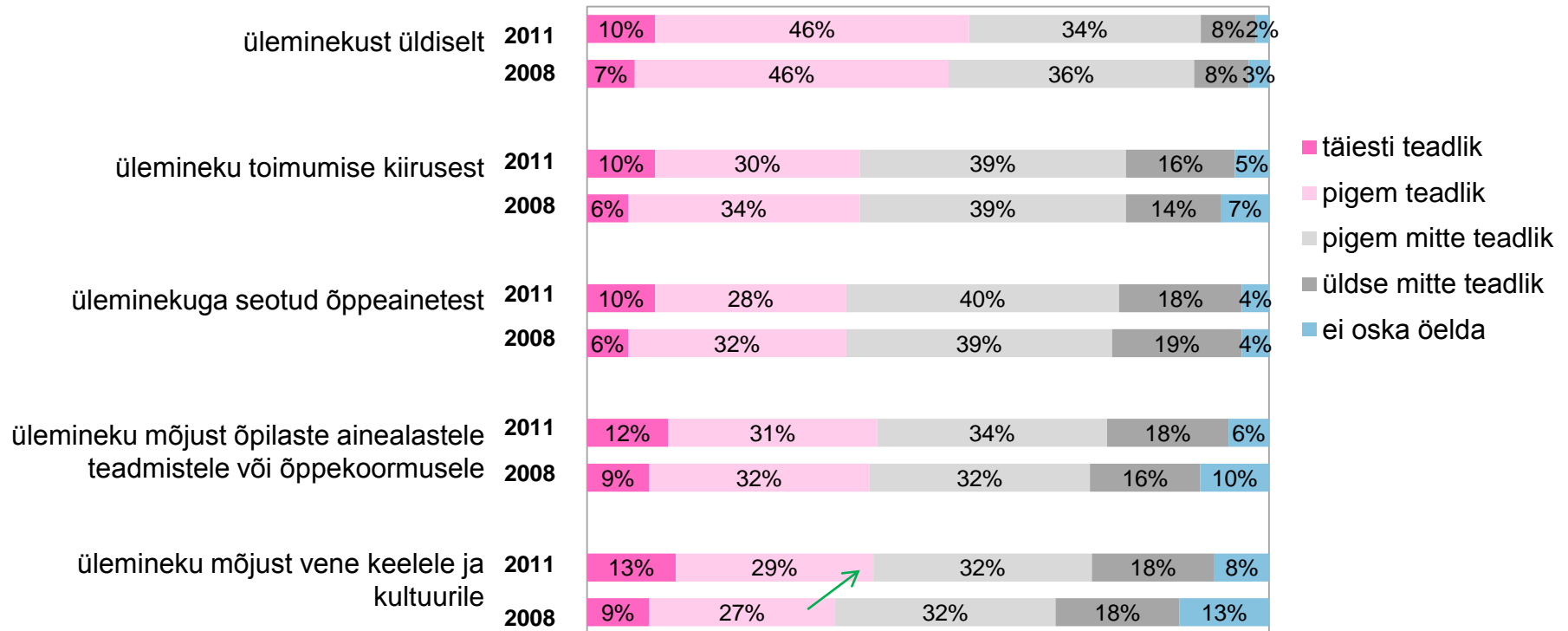
Nendest, kes teavad üleminekust, n=774 (vastanud „väga rahul“ või „pigem rahul“)

- Kuigi rahulolu tase üldiselt ei ole muutunud, on see mõnevõrra suurenenud kolmes alagrupis (mehed, alg-põhiharidus, sissetulek 191-320 eur).
- Valimi keskmisest on enam rahul pensionärid, alg- või põhiharidusega ja kõrgharidusega inimesed ning vastajad sissetulekuga 191-320 ja 321-450 eur pereliikme kohta.
- Keskmisest vähem rahul on kodakondsuseta ja keskharidusega inimesed.

Teadlikkus erinevatest teemadest

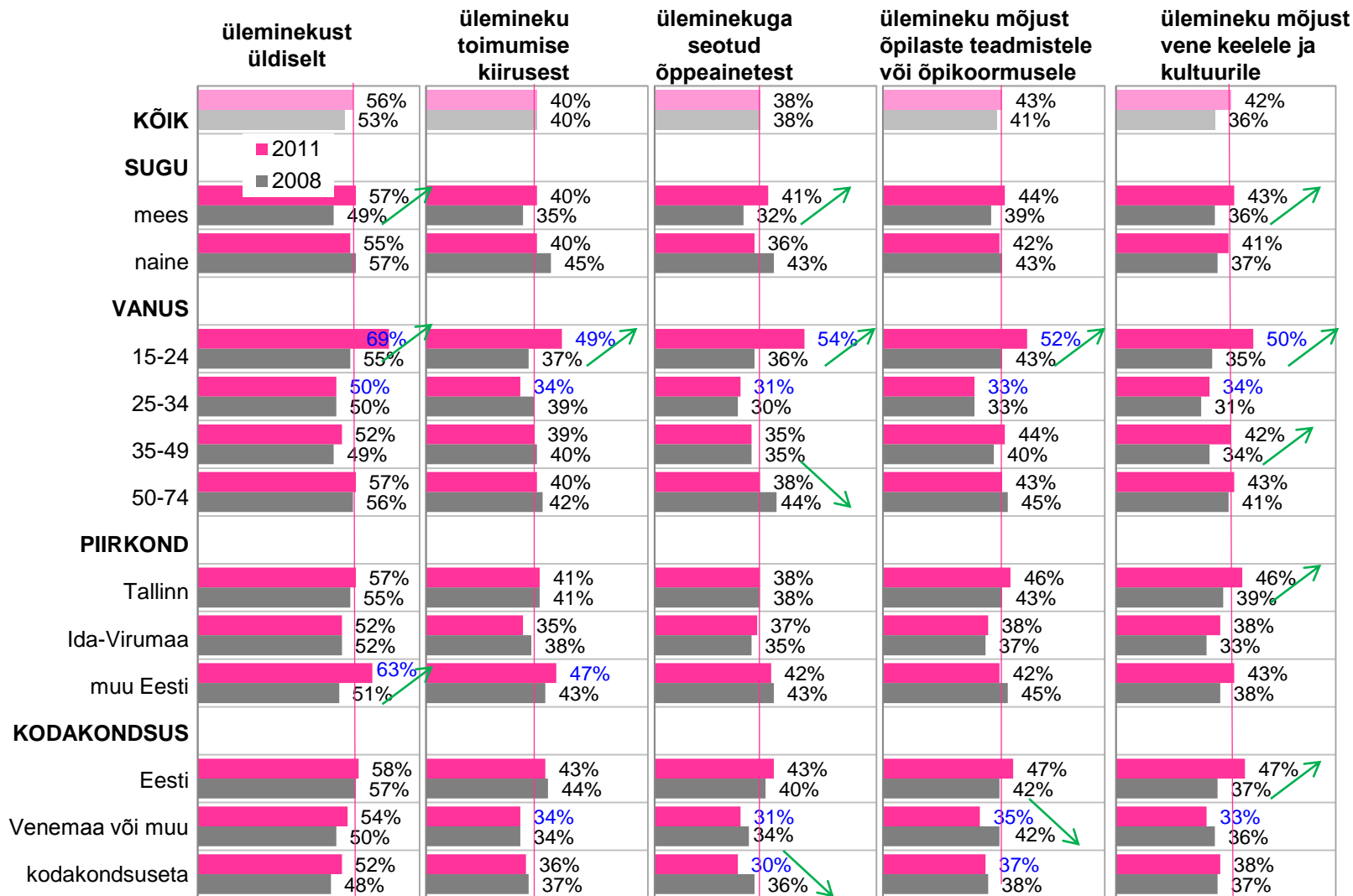
Nendest, kes teavad üleminekust, n=774

- **Kõige suurem osakaal mitte-eestlasi leiavad, et nad on teadlikud üleminekust üldiselt** (56%) ning kõige väiksem osakaal peab ennast teadlikuks üleminekuga seotud õppeainetest (38%).
- Kolme aasta jooksul on veidi suurenenud mitte-eestlaste hulk, kes peavad ennast teadlikuks ülemineku mõjust vene keelele ja kultuurile (2008 – 36%, 2011 – 42%).

Erinevatest teemadest teadlikud vastajad (1)

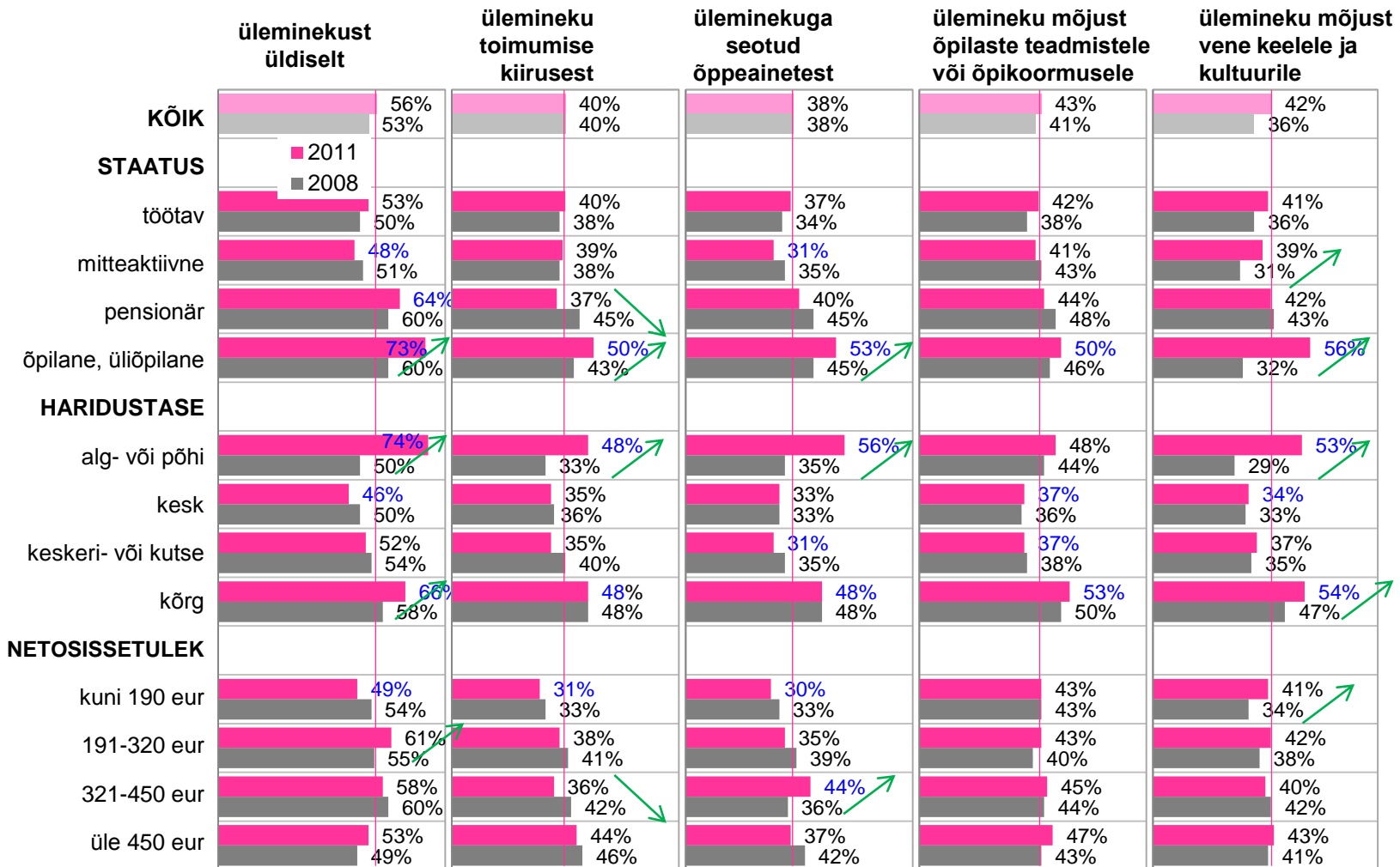
Nendest, kes teavad üleminekust, n=774 (vastavad „täiesti teadlik“ või „pigem teadlik“)

- 15-24-aastaste teadlikkus on suurenenud kõigi teemade osas ning neil on ka keskmisest kõrgem teadlikkuse tase. Mitme teema osas on suurenenud ka meeste osakaal, kes ennast teadlikuks peavad.
- Oma teadmisi hindavad keskmisest madalamaks 25-34-aastased ja Venemaa või muu riigi kodanikud.

Erinevatest teemadest teadlikud vastajad (2)

Nendest, kes teavad üleminekust, n=774 (vastavad „täiesti teadlik“ või „pigem teadlik“)

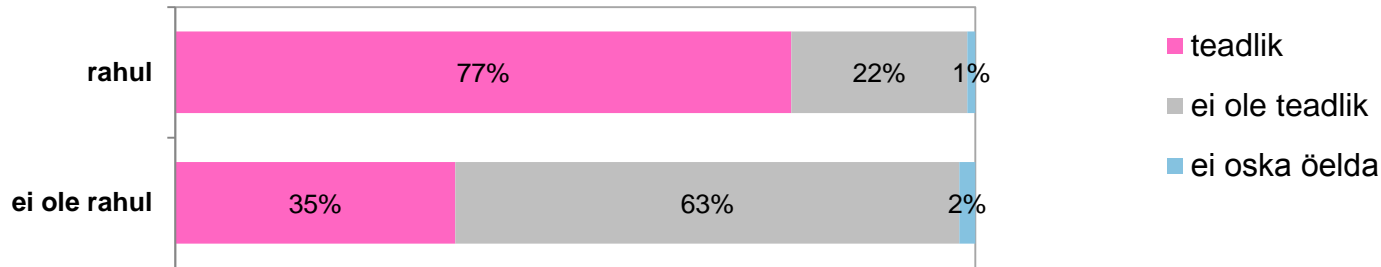

- Õppijate teadlikkus on suurenenud pea kõigi teemade osas ning neil on keskmisest kõrgem teadlikkuse tase. Teemast on rohkem teadmisi ka kõrgharidusega inimestel.
- Madalama sissetulekuga inimesed hindavad oma informeeritust keskmisest väiksemaks mitme teema osas.

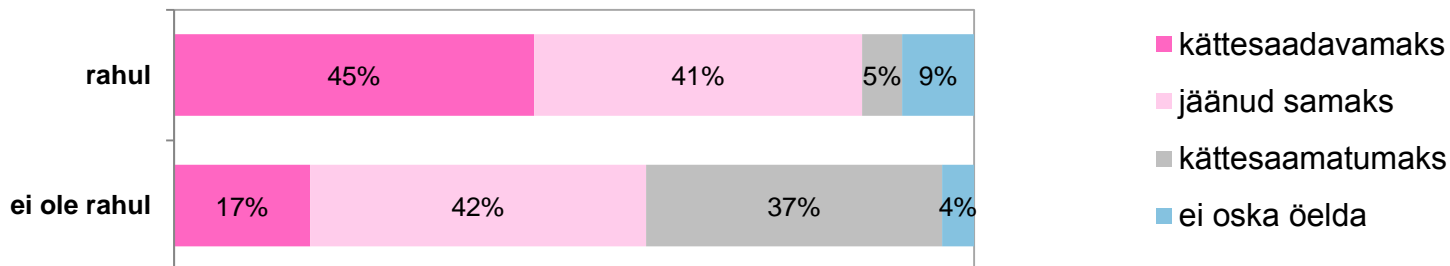
Informeerituse ja infoga rahulolu seos

Nendest, kes teavad üleminekust, n=774

Rahulolu informatsiooni kättesaadavusega seoses teadlikkusega üleminekust üldiselt

Rahulolu informatsiooni kättesaadavusega seoses hinnanguga info kättesaadavuse muutusele viimasel aasta jooksul

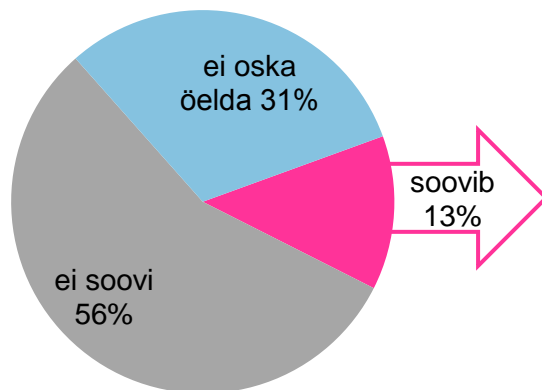
- Võrreldes mitte-eestlastega, kes info kättesaadavusega rahul ei ole, on rahuolijate seas kaks korda enam vastajaid, kes märgivad, et nad on teadlikud üleminekust üldiselt.
- Rahulolijate grupis on ka üle kahe korra enam neid, kelle arvates on viimase aasta jooksul muutunud info ülemineku kohta kättesaadavamaks.

Teemad, mille kohta soovitakse rohkem infot

Kõik vastajad, n=800 (spontaanne vastus)

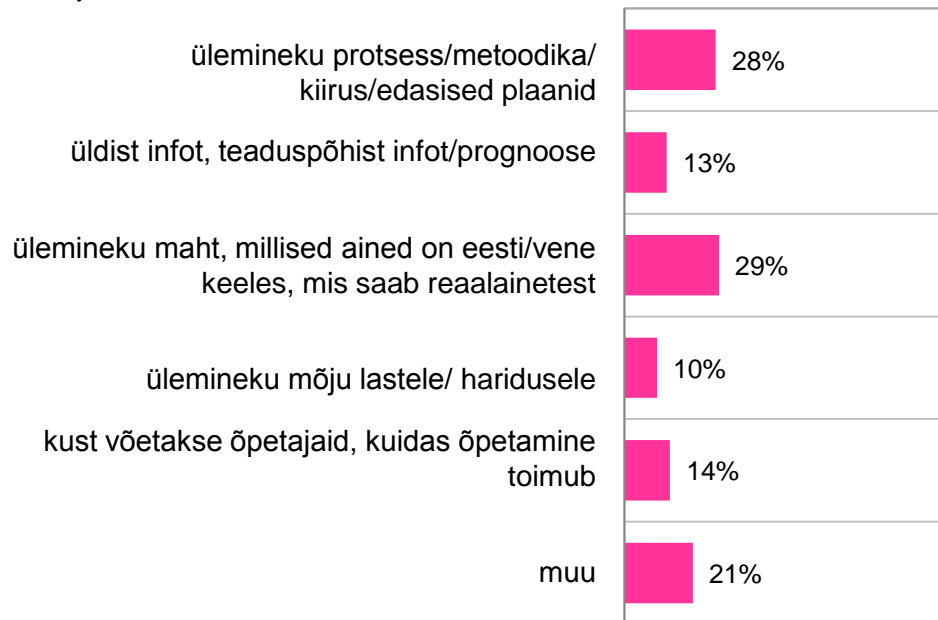
Soov saada ülemineku kohta rohkem infot

kõikidest vastajatest, n=800

Mille kohta soovib infot saada

soovijatest, n=101

- 2008. aastal oli lisainfo soovijaid rohkem – 21% valimist.
- **Lisainfot soovitakse eelkõige ülemineku täpsemate protsesside ning ülemineku mahu kohta erinevate õppeainetega seoses.**

Suhtumine üleminekusse

2

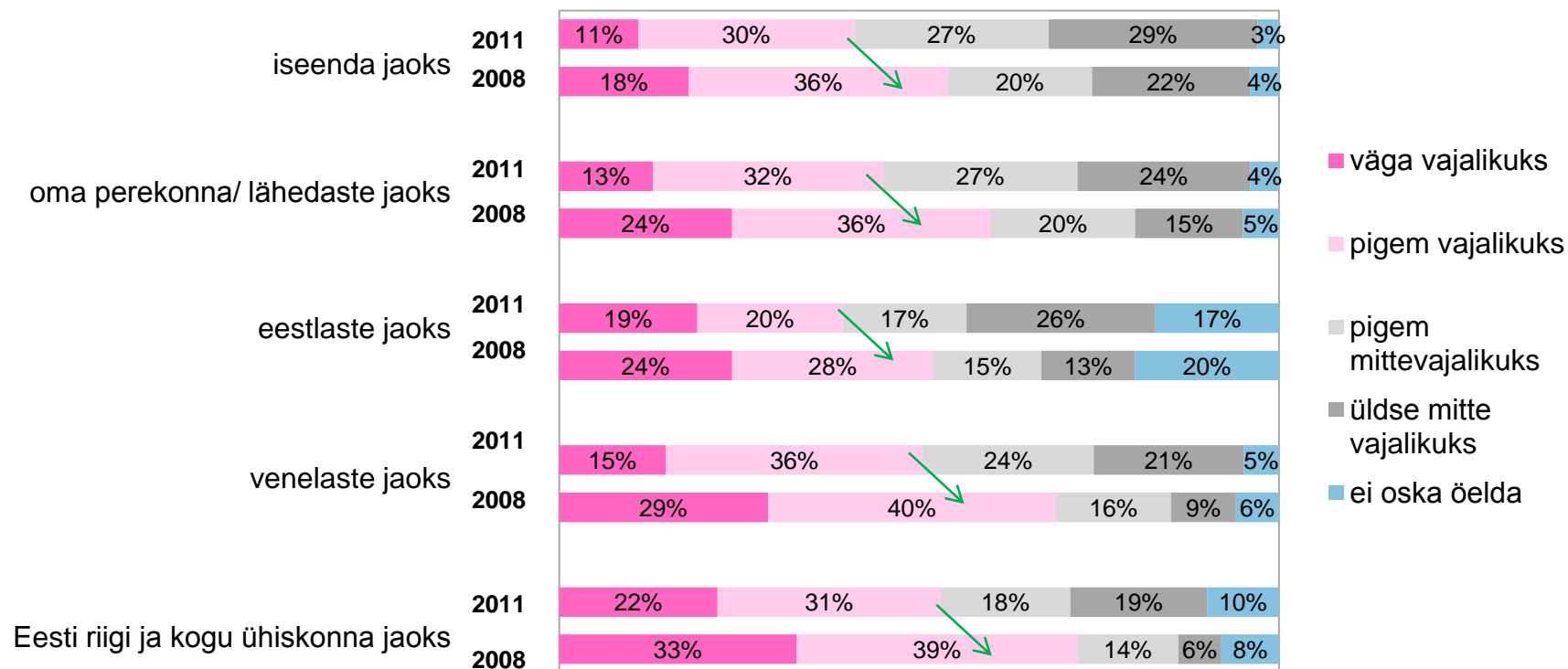

Kokkuvõte suhtumisest

- Iga teine mitte-eestlane peab osalist eestikeelsele aineõppele üleminekut vajalikuks venelaste jaoks ja Eesti riigi jaoks tervikuna ning u 40% iseenda, oma pere või eestlaste jaoks. Üleminekut vajalikuks pidavate mitte-eestlaste osakaal on võrreldes 2008. aastaga märgatavalt vähenenud kõigis sotsiaal-demograafilistes gruppides.
- 23% mitte-eestlastest leiab, et üleminekinga saadakse hakkama ning 63% arvab, et ollakse raskustes või ei saada üldse hakkama. Nooremad ja õppimisega seotud vastajad on keskmisest enam seisukohal, et üleminekinga saadakse hakkama.
- Vastajatele esitati kümme väidet, mida inimesed üleminekingust räägivad ning paluti nendega nõustuda või mitte nõustuda. Väidete alusel on mitte-eestlaste arusaam üleminekinga seotud erinevatest aspektidest muutunud oluliselt negatiivsemaks. Näiteks arvab valdav enamus, et ülemineking jätab õpilaste teadmised lünklikuks, tekitab neile lisapingeid ning ei arenda mõtlemist ja loovust. Siiski üle poole leiavad, et see suurendab õpilaste konkurentsivõimet tööturul ja avardab edasiõppimisvõimalusi. Positiivsemalt suhtuvad 15-24-aastased ja õpilased/üliõpilased.
- Lisaks paluti nõustuda või mitte nõustuda üheteistkümne üldise väitega. Kõige vähem oldi nõus sellega, et vene õppekeele koolid on üleminekinguks valmis ning et Eesti riigis väärtustatakse vene keelt ja kultuuri. Antud grupi väidete puhul ei olnud muutusi võrreldes 2008. aastaga nii palju. Kõige enam oli vähenenud mitte-eestlaste hulk, kes nõustuvad, et pikemas perspektiivis omab eestikeelsele aineõppele ülemineking kogu Eesti ühiskonnale positiivset mõju. Positiivsemaid seisukohti on jällegi märgata noorte ja õppijate seas.
- Vaatamata negatiivsemaks muutunud suhtumisele leiab kolm neljandikku mitte-eestlastest, et juba lasteaias tuleks suurendada eestikeelse õppe osakaalu ning ligi pooled näevad seda vajadust kutsekoolide puhul. Kõrgema sissetulekuga inimesed näevad enam vajadust eestikeelse õppe järel. Õppijate seas on rohkem vastajaid, kes peavad eestikeelse õppe osakaalu suurendamist vajalikuks põhikoolis ja senisest enam ka gümnaasiumis.

Eestikeelse õppe vajalikuks pidamine gümnaasiumis

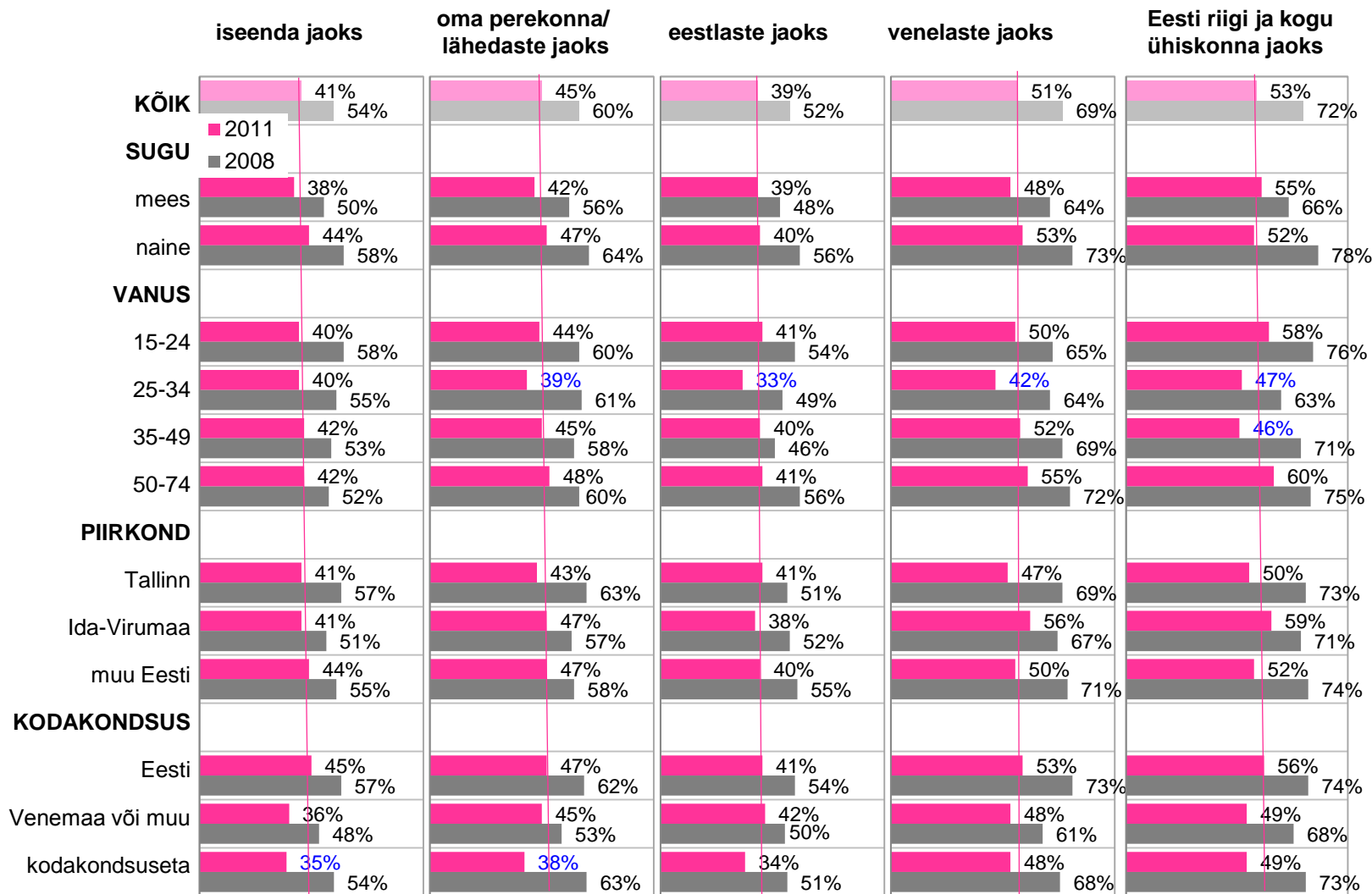
Nendest, kes teavad üleminekust, n=774

- Kõige suurem osakaal mitte-eestlasi (53%) leiavad, et osaline eestikeelne aineõppe venekeelsete koolide gümnaasiumiastmes on vajalik Eesti riigile tervikuna. Kõige väiksem osakaal (39%) peavad seda vajalikuks eestlaste jaoks.
- Võrreldes enam kui kolme aasta taguse ajaga **on märgatavalt vähenenud mitte-eestlaste osakaal, kes peavad eestikeelsele aineõppele üleminekut vajalikuks.**

Eestikeelset õpet vajalikuks pidavad vastajad (1)

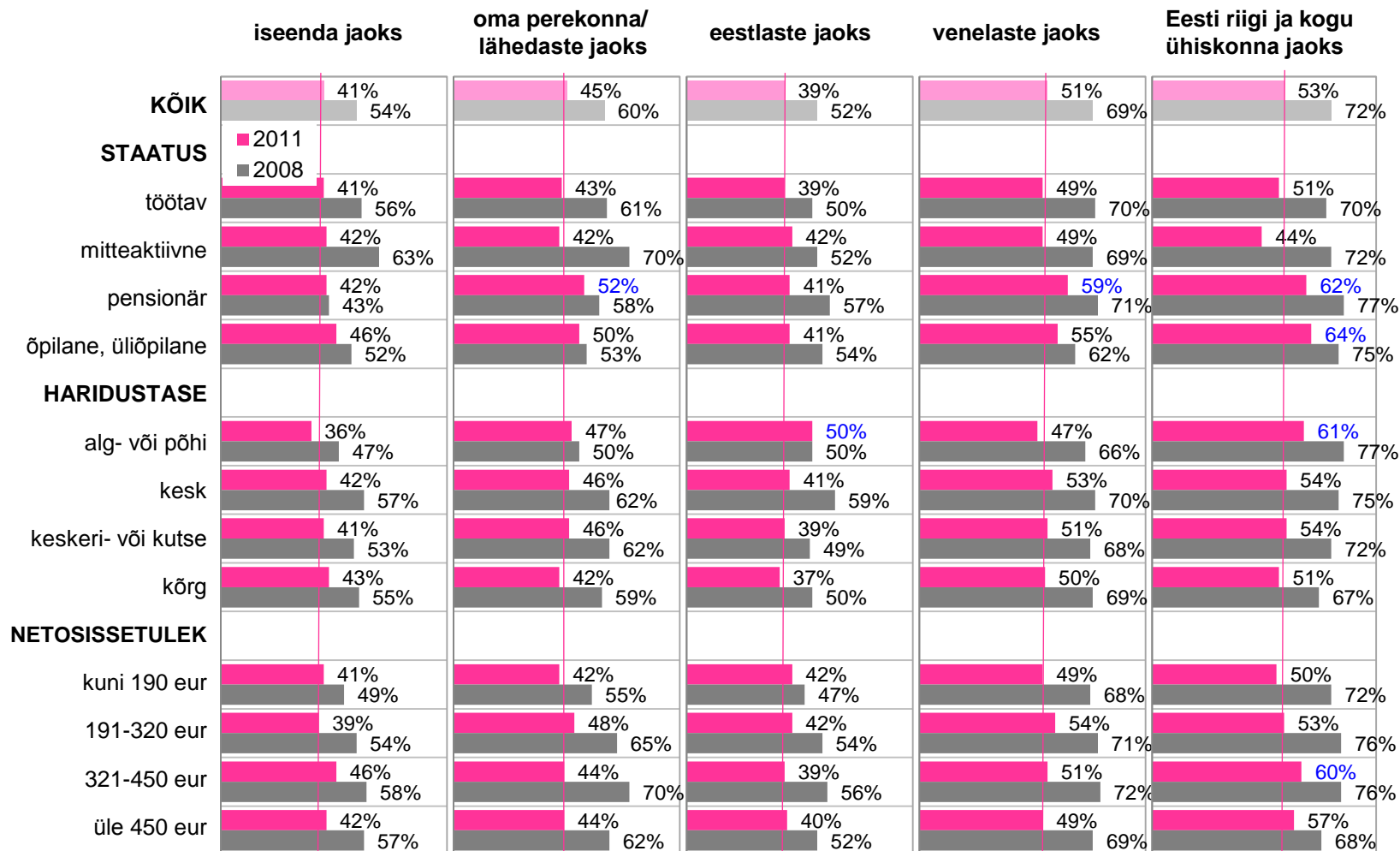
Nendest, kes teavad üleminekust, n=774 (vastavad „väga vajalikuks“ või „pigem vajalikuks“)

- Kõigi väidete puhul on kõigis vaadeldud alarühmades vähenenud vastajate hulk, kes peavad eestikeelset õpet vajalikuks.
- Keskmisest madalam on üleminekut vajalikuks pidavate mitte-eestlaste hulk 25-34-aastaste seas.

Eestikeelset õpet vajalikuks pidavad vastajad (2)

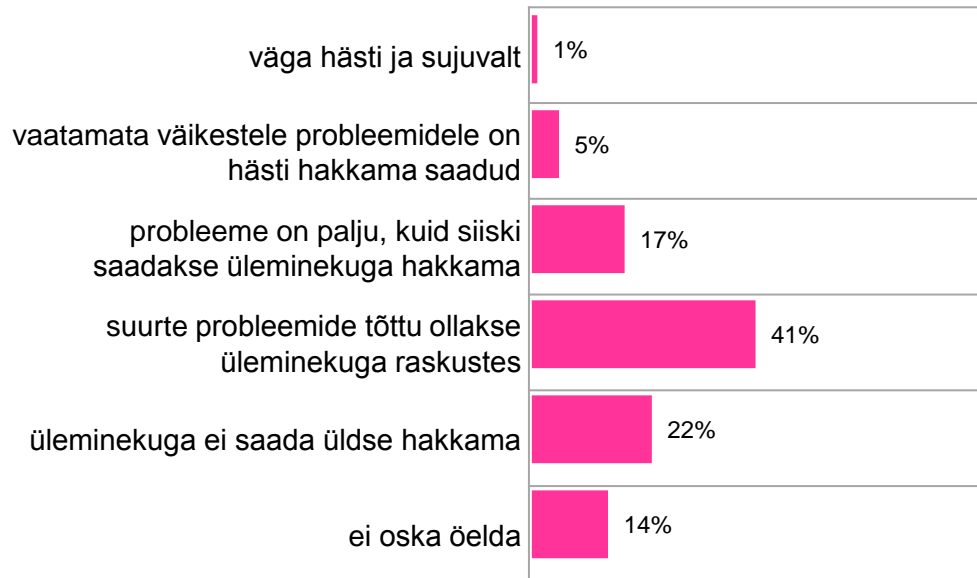
Nendest, kes teavad üleminekust, n=774 (vastavad „väga vajalikuks“ või „pigem vajalikuks“)

- Keskmisest enam osalist eestikeelset õpet vajalikuks pidavaid mitte-eestlasi leidub kolme väite puhul pensionäride seas.
- Kahe väite puhul ei ole alg- või põhiharidusega vastajate seas üleminekut vajalikuks pidavate inimeste osakaal vähenenud (ja ühe väite puhul pensionäride seas).

Üleminekuga hakkama saamine

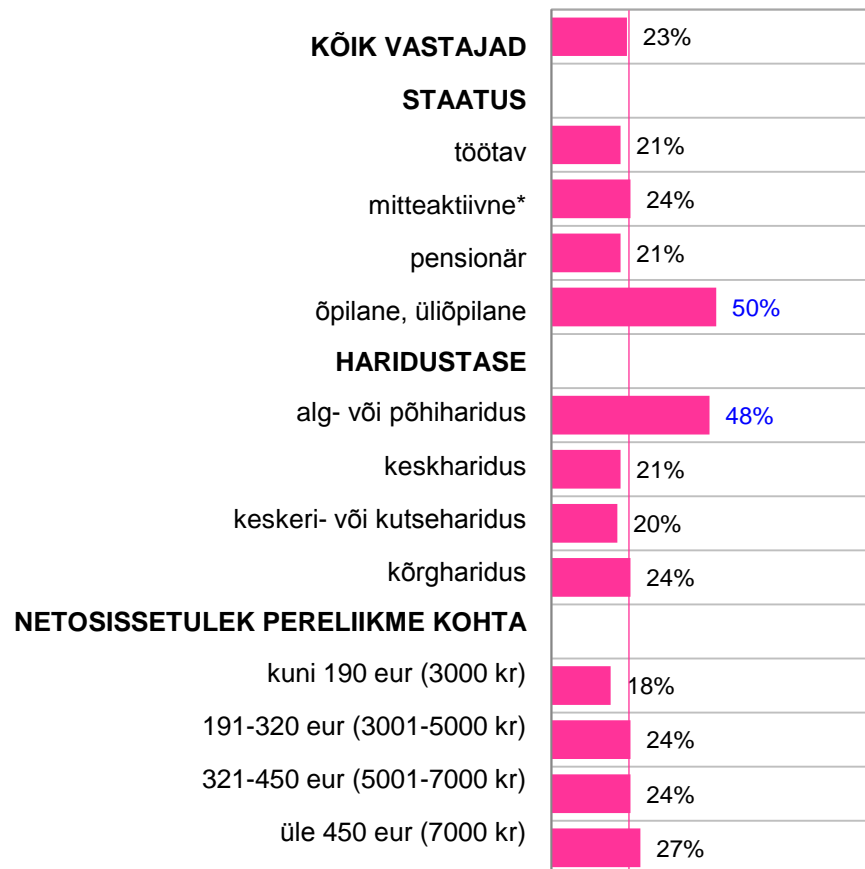
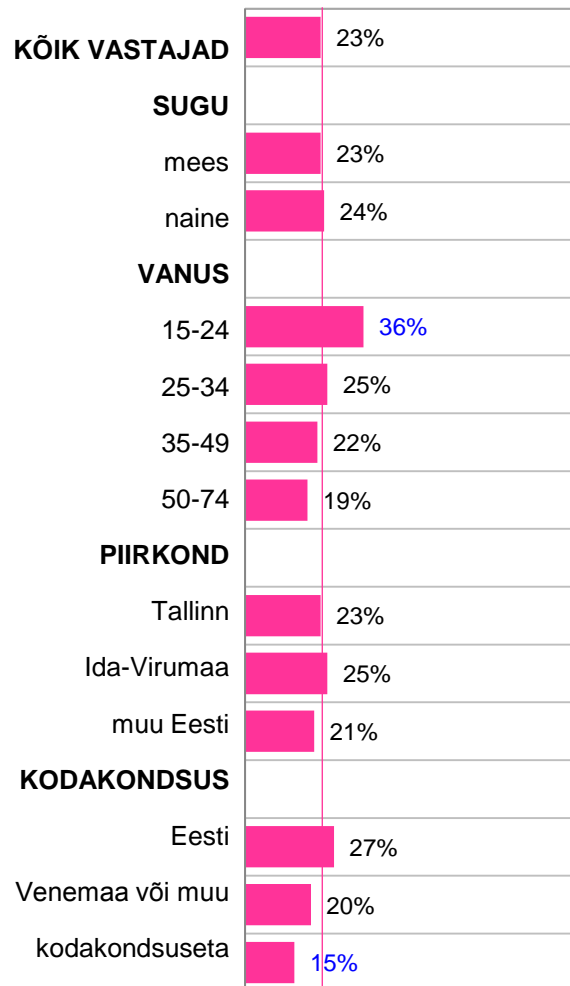
Nendest, kes teavad üleminekust, n=774 (küstiti vaid 2011)

- Kõige suurem osakaal mitte-eestlasi leiab, et eestikeelsele õppele üleminekuga ollakse raskustes (41%). **23% arvates saadakse üleminekuga hakkama.**

Vastajad, kelle arvates saadakse üleminekuga hakkama

Nendest, kes teavad üleminekust, n=774 (vastavad „väga hästi ja sujuvalt“, „vaatamata väikestele probleemidele on hästi hakkama saanud“ või „probleeme on palju, kuid siiski saadakse üleminekuga hakkama“)

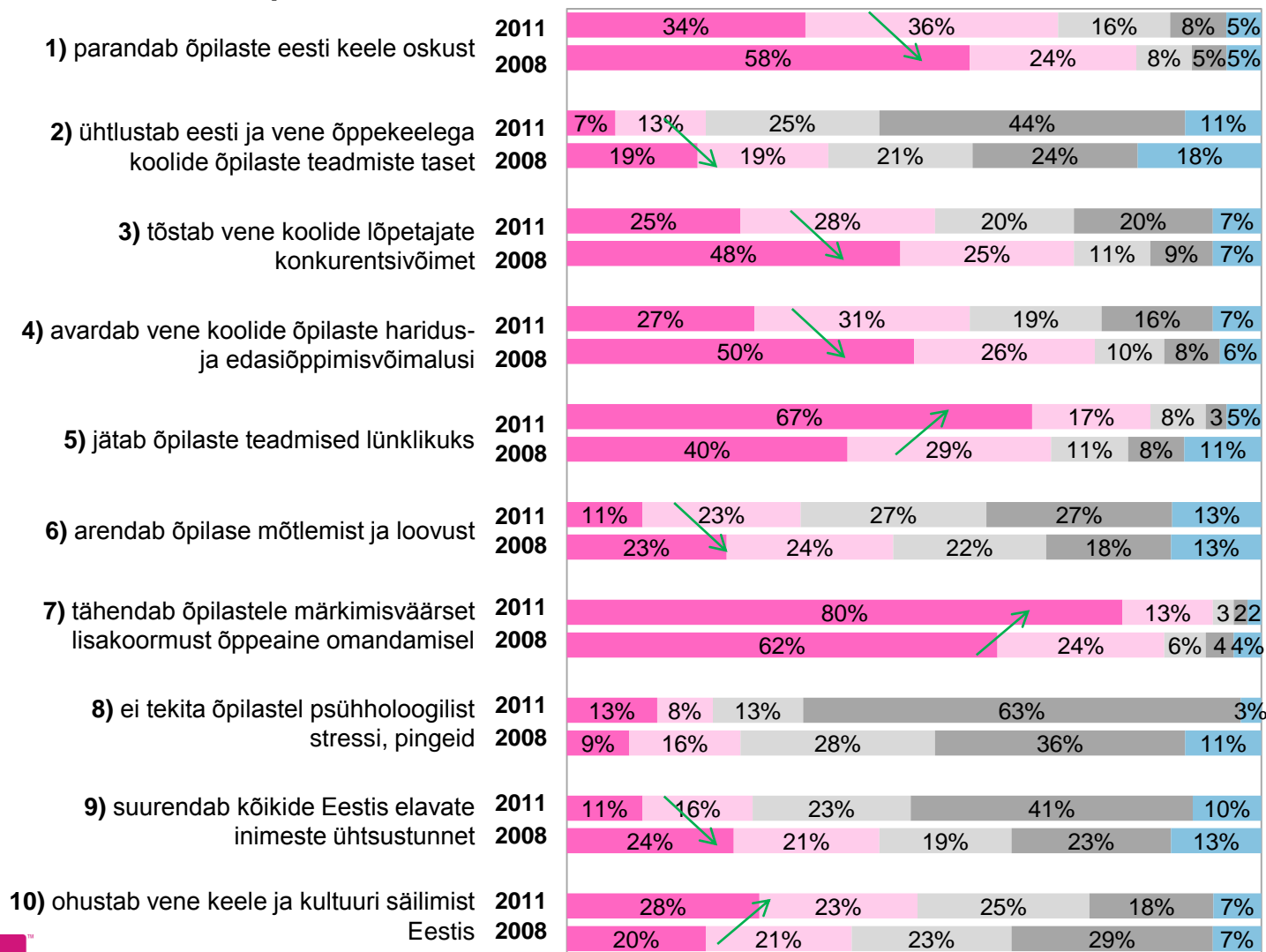

- **Õppijate hulgas leidub keskmisest enam mitte-eestlasi, kes arvavad, et üleminekuga saadakse hakkama.**
- Keskmisest vähem nõustuvad sellega kodakondsuseta isikud.

Nõustumise määr inimeste poolt esitatavate väidetega

Nendest, kes teavad üleminekust, n=774

Eestikeelne aineõpetus...

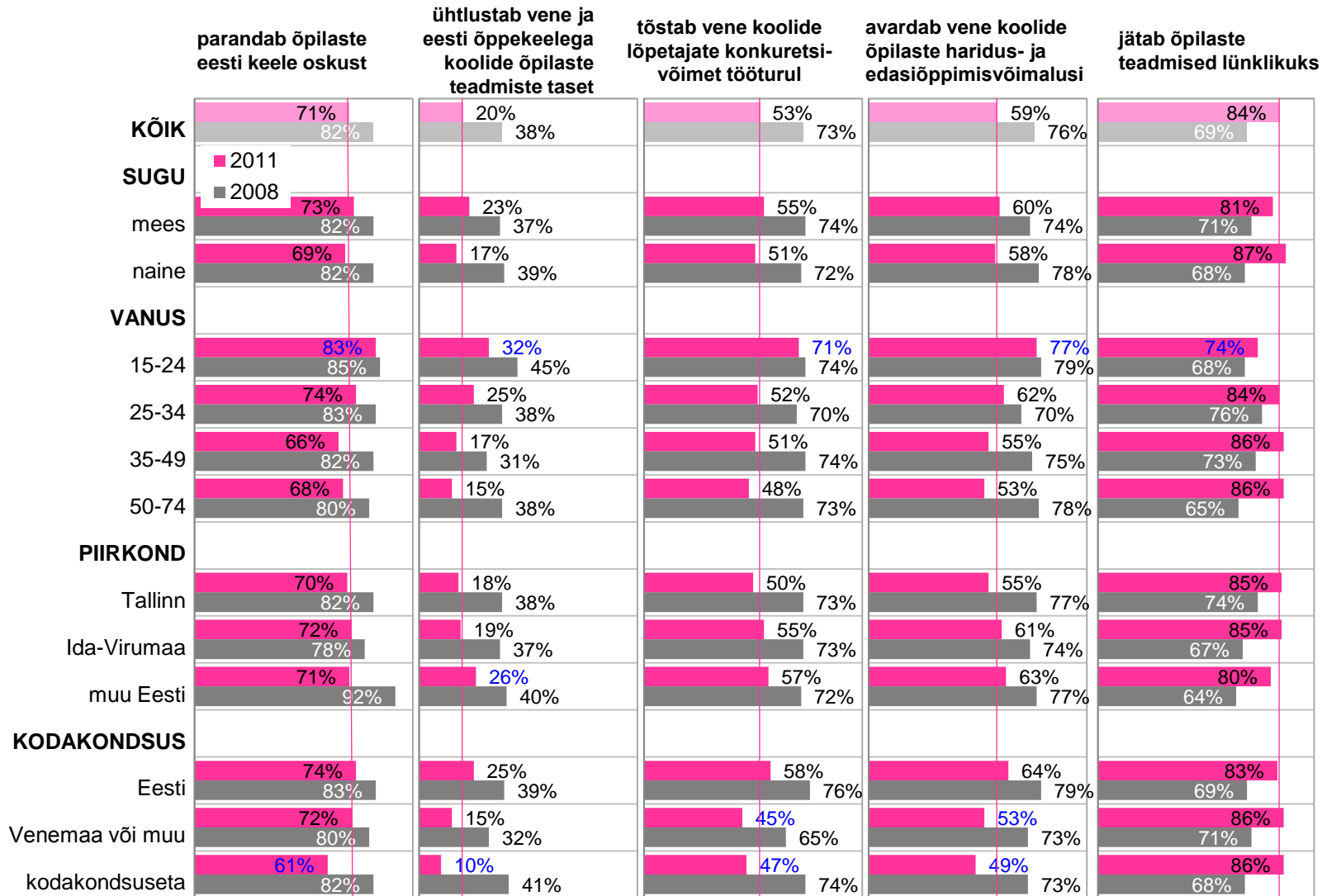

- täiesti nõus
- pigem nõus
- pigem ei ole nõus
- üldse ei ole nõus
- ei oska öelda

- Pea kõigi väidete puhul on suhtumine muutunud negatiivsemaks (v.a. väide „ei tekita õpilastel psühholoogilist stressi, pingeid“).
- Kõige enam arvatakse, et üleminek tähendab õpilastele olulist lisakoormust ja jätab nende teadmised lünklikuks.

Inimeste poolt esitatavate väidetega nõustunud (1)

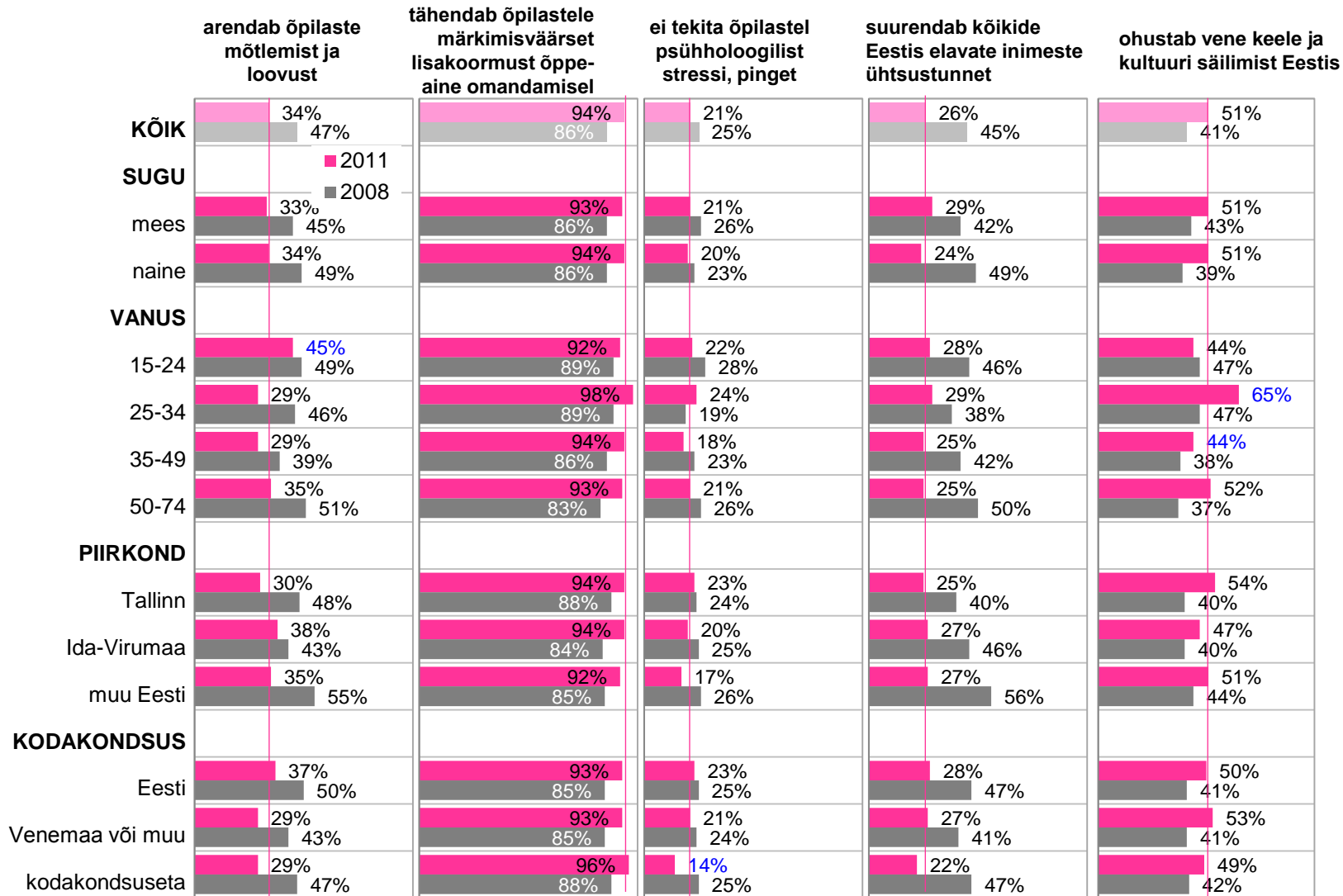
Nendest, kes teavad üleminekust, n=774 (vastanud „täiesti nõus“ või „pigem nõus“)

- Suhtumise muutus on toimunud pea kõikides vaadeldud gruppides; v.a. 15-24-a kahe väite puhul. 15-24-a hulgas leidub ka keskmiselt enam vastajaid, kes omavad positiivset seisukohta.
- Keskmisest negatiivsemalt on häälestatud kodakondsuseta isikud.

Inimeste poolt esitatavate väidetega nõustunud (2)

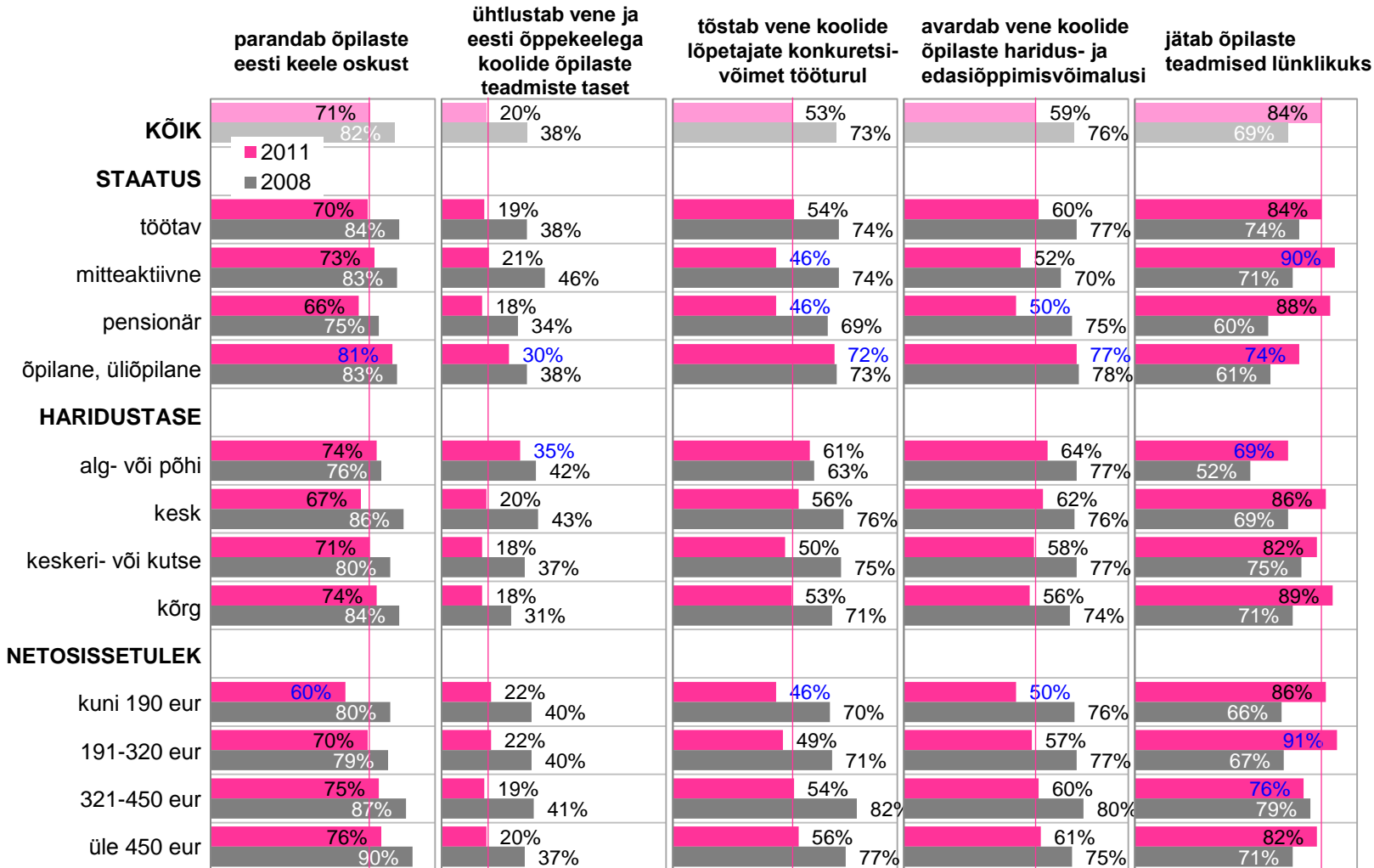
Nendest, kes teavad üleminekust, n=774 (vastanud „täiesti nõus“ või „pigem nõus“)

- Suhtumise muutus negatiivsemaks on toimunud peaaegu kõigis vaadeldud gruppides; v.a. 15-24-a kolme väite puhul.

Inimeste poolt esitatavate väidete nõustunud (3)

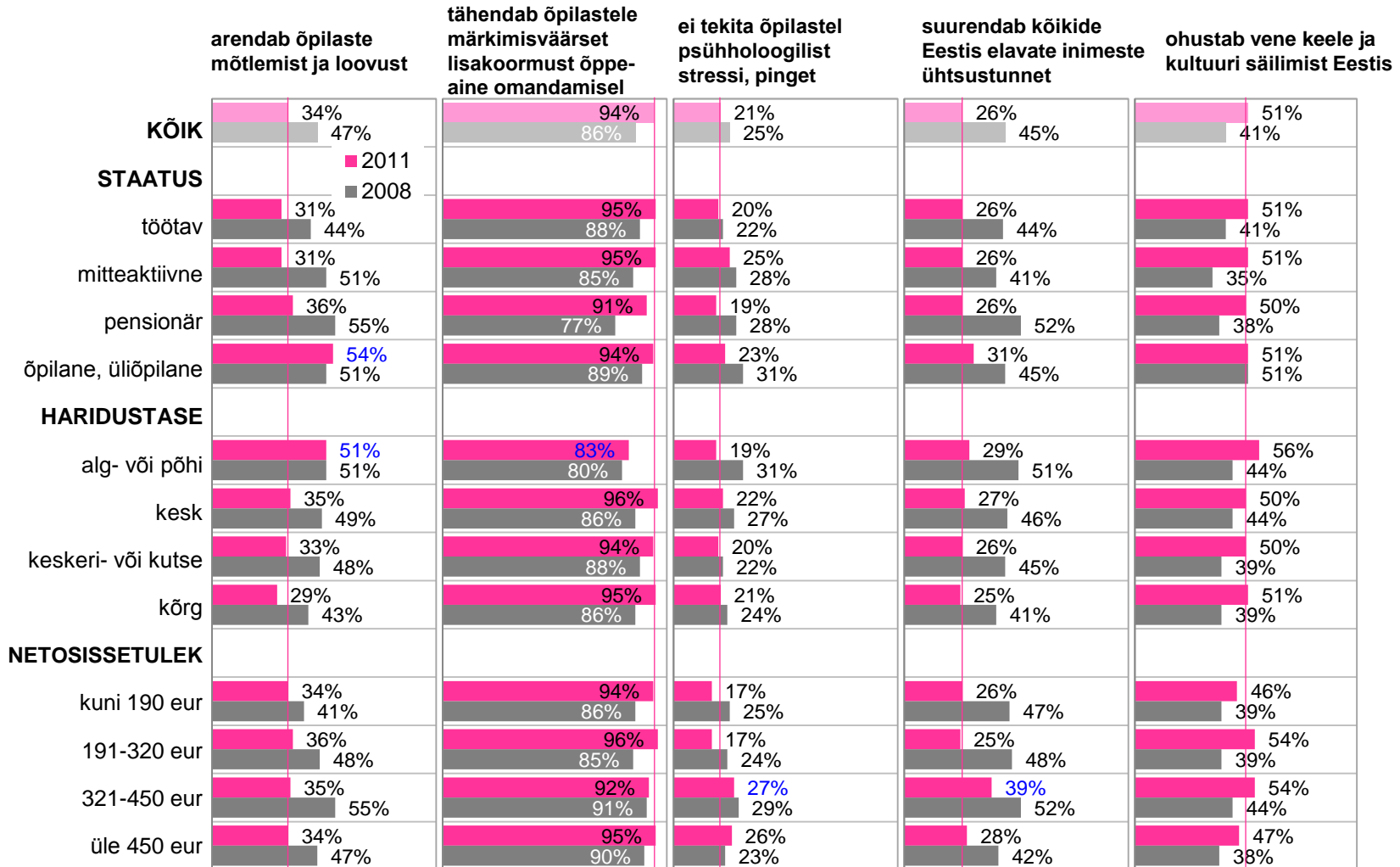
Nendest, kes teavad üleminekust, n=774 (vastanud „täiesti nõus“ või „pigem nõus“)

- Suhtumise muutus negatiivsemaks on toimunud peaaegu kõigis vaadeldud gruppides; v.a. õppijad kolme väite puhul ning alg- või põhiharidusega inimesed kahe väite puhul. Õppijad on ka keskmisest positiivsemalt meelestatud.
- Keskmisest negatiivsemalt on meelestatud madala sissetulekuga mitte-eestlased.

Inimeste poolt esitatavate väidete nõustunud (4)

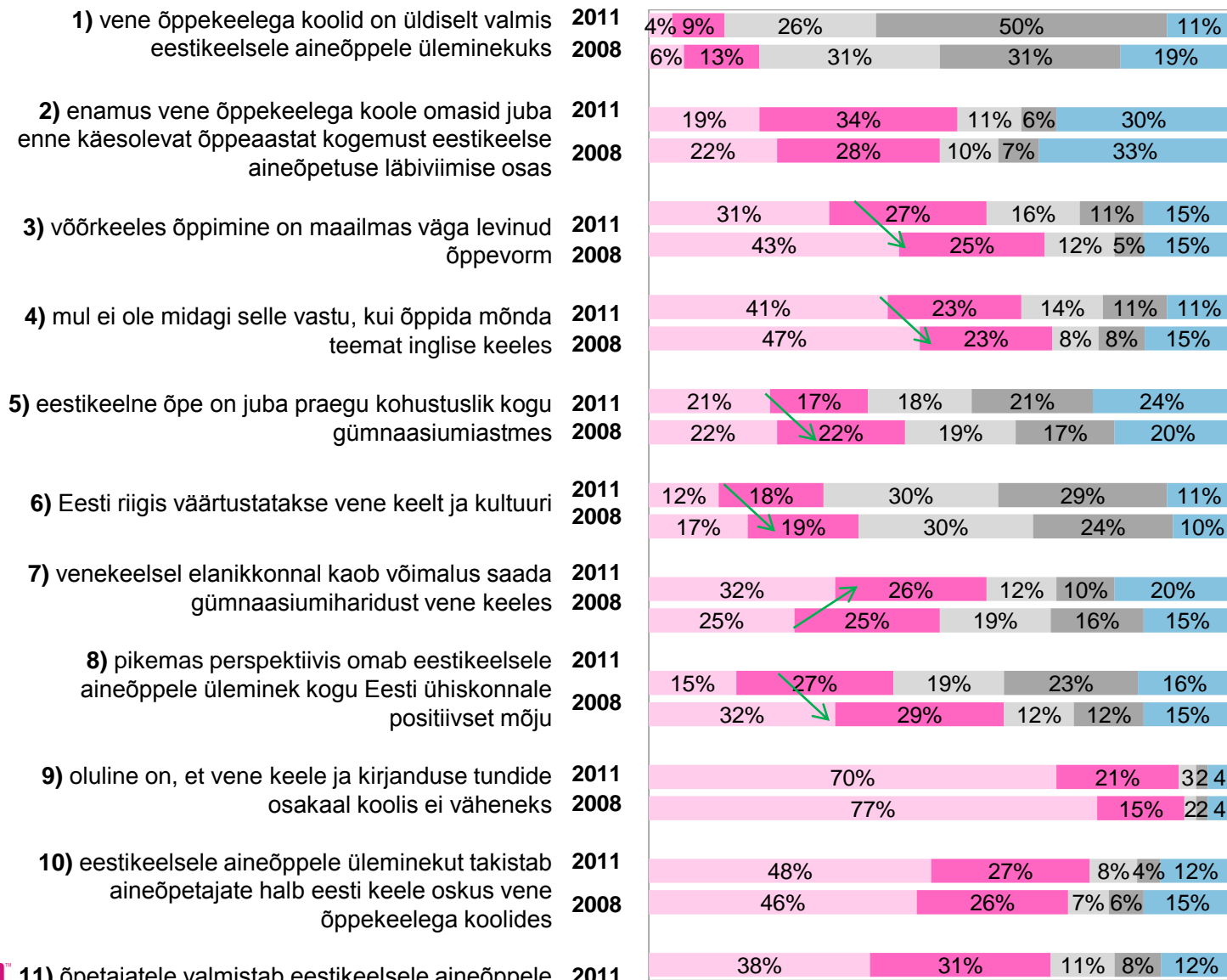
Nendest, kes teavad üleminekust, n=774 (vastanud „täiesti nõus“ või „pigem nõus“)

- Suhtumise muutus on toimunud peaaegu kõigis vaadeldud gruppides; v.a. õppijad kolme väite puhul ning alg- või põhiharidusega inimesed kahe väite puhul. Õppijad on ka keskmisest positiivsemalt meelestatud.

Nõustumise määr üldiste väidetega

Nendest, kes teavad üleminekust, n=774

- täiesti nõus
- pigem nõus
- pigem ei ole nõus
- üldse ei ole nõus
- ei oska öelda

- Kolme aasta jooksul on mitte-eestlaste suhtumine muutunud mõnevõrra negatiivsemaks 6 väite osas 10-st (väited 3-8).
- Kõige suurem osakaal (91%) nõustub, et vene keele ja kirjanduse tundide osakaal ei tohiks väheneda.

Üldiste väidetega nõustunud (1)

Nendest, kes teavad üleminekust, n=774 (vastanud „täiesti nõus“ või „pigem nõus“)

1) vene õppekeelega koolid on üldiselt valmis eesti-keelsele aineõppele üleminekuks

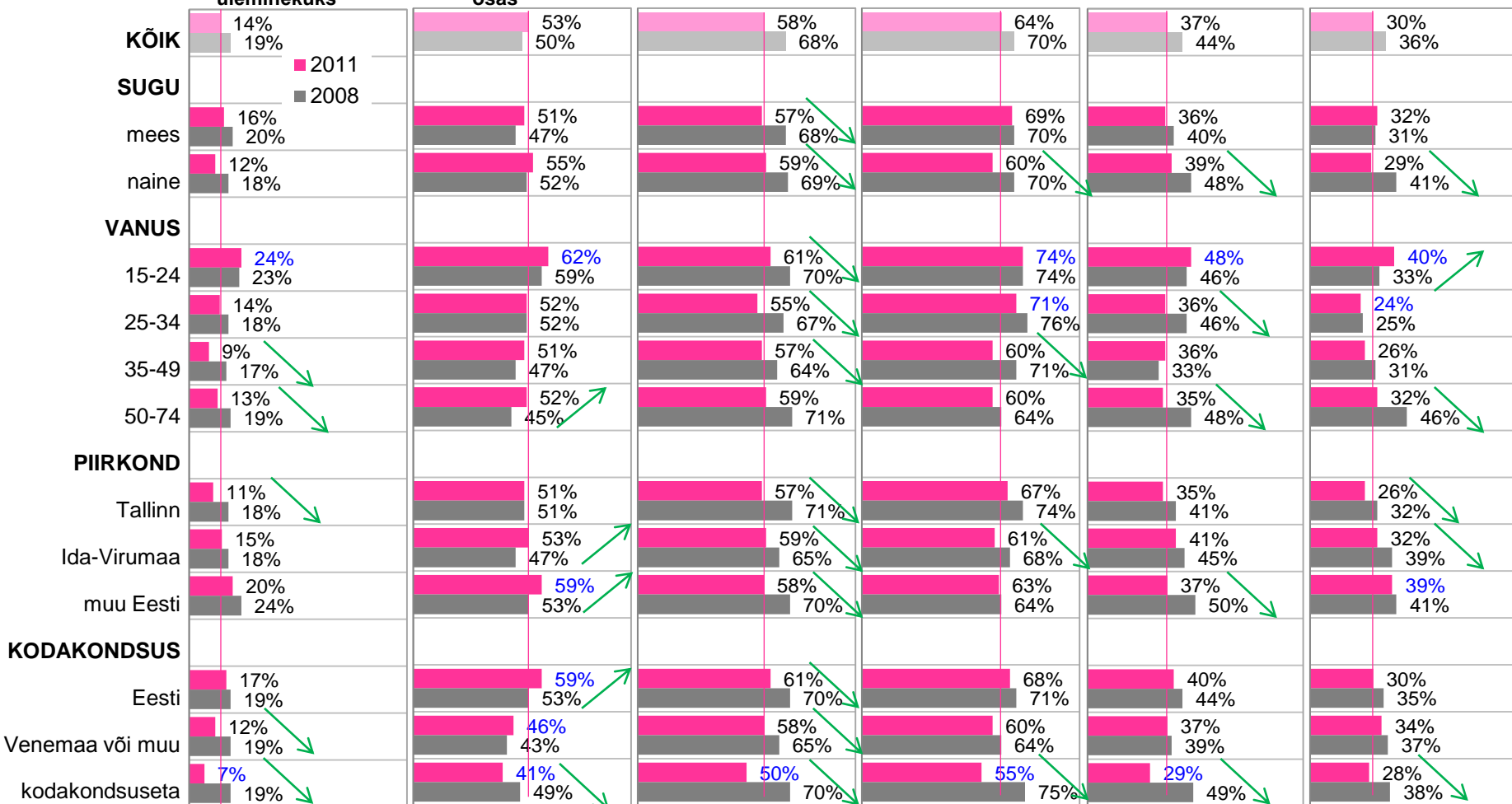
2) enamus vene õppekeelega koole omasid juba enne käesolevat õppeaastat kogemust eestikeelse aineõpetuse läbiviimise osas

3) võõrkeeles õppimine on maailmas väga levinud õppevorm

4) mul ei ole midagi selle vastu, kui õppida mõnda teemat inglise keeles

5) eestikeelne õpe on juba praegu kohustuslik kogu gümnaasiumiastmes

6) Eesti riigis väärtustatakse vene keelt ja kultuuri

- Kõige rohkem muutusi erinevates alagruppides on näha väite 3 puhul. Suhtumise negatiivsemaks muutumist on märgata enam kodakondsuseta isikute ja naiste puhul.
- Keskmisest positiivsem suhtumine on 15-24-aastastel.

Üldiste väidetega nõustunud (2)

Nendest, kes teavad üleminekust, n=774 (vastanud „täiesti nõus“ või „pigem nõus“)

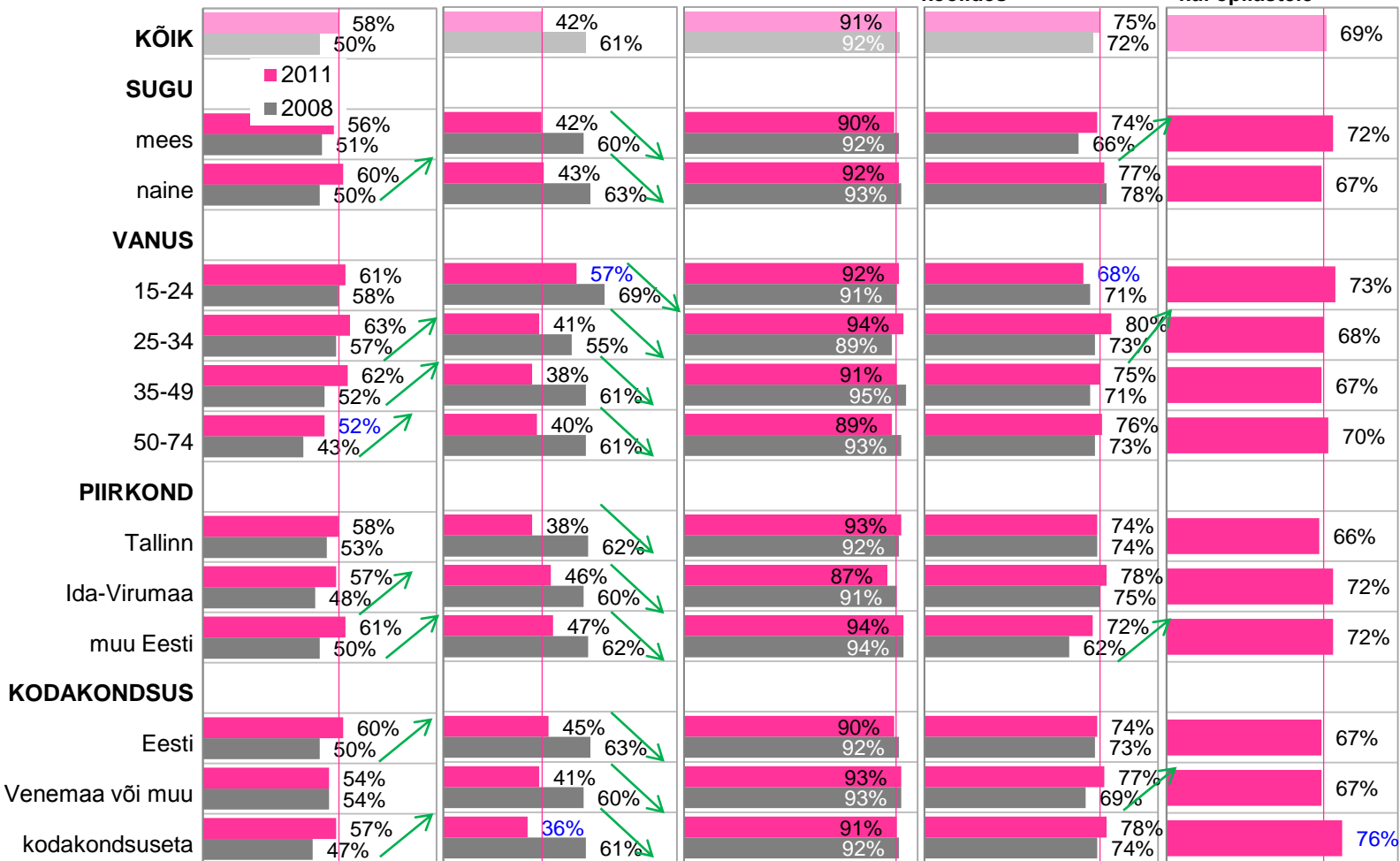
7) venekeelsele elanikkonnal kaob võimalus saada gümnaasiumiharidust vene keeles

8) pikemas perspektiivis omab eestikeelsele aineõppele üleminek kogu Eesti ühiskonnale positiivset mõju

9) oluline on, et vene keele ja kirjanduse tundide osakaal koolis ei väheneks

10) eestikeelsele aineõppele üleminekut takistab aineõpetajate halb eesti keele oskus vene õppekeelega koolides

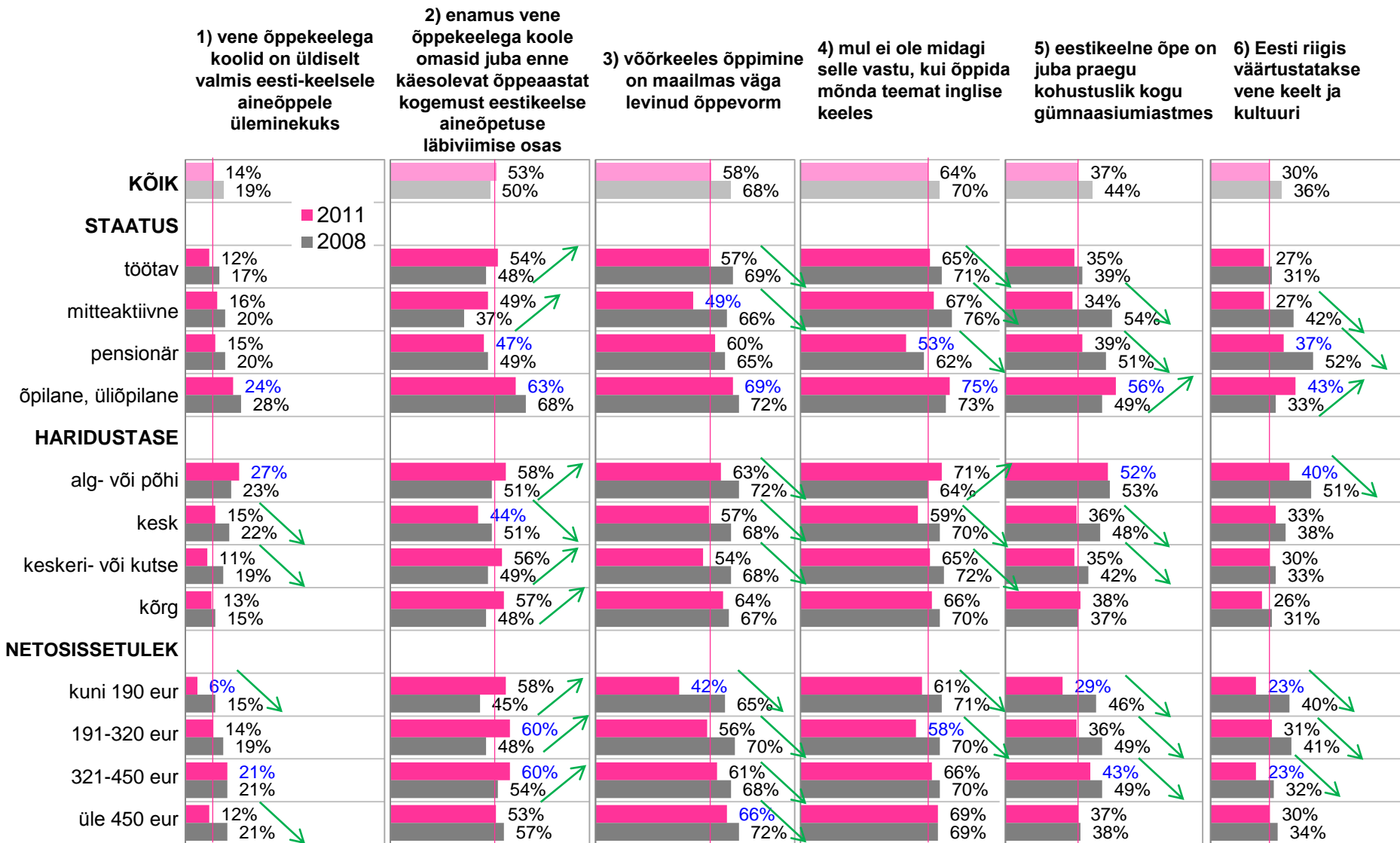
11) õpetajatele valmistab eestikeelsele aineõppele üleminek suuremaid raskusi kui õpilastele

Peaaegu kõigis alagruppides on suhtumine muutunud väidete 7 ja 8 puhul.

Üldiste väidetega nõustunud (3)

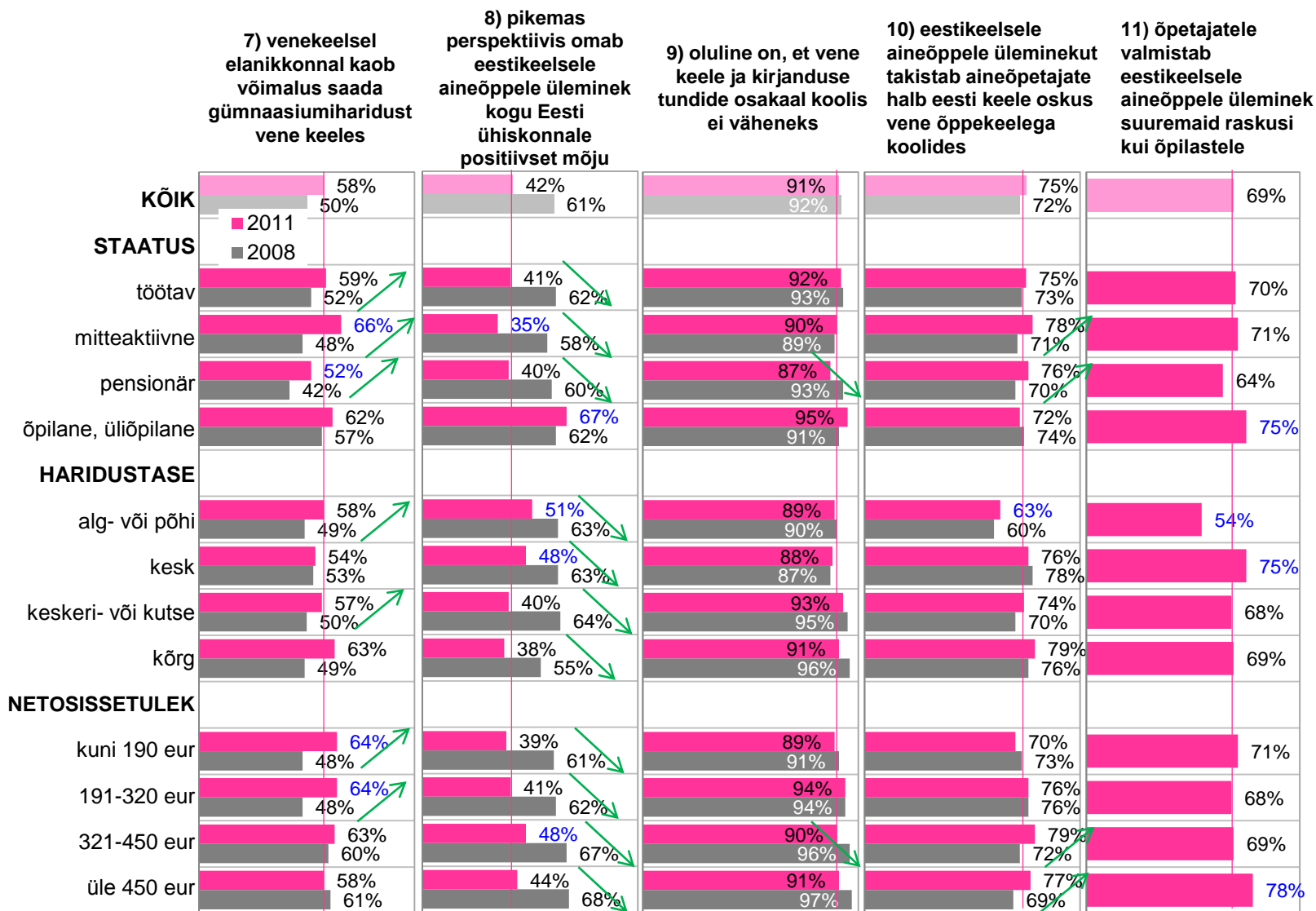
Nendest, kes teavad üleminekust, n=774 (vastanud „täiesti nõus“ või „pigem nõus“)

- Kõige enam muutusi erinevates gruppides on toimunud väidete 2 ja 3 puhul.
- Keskmisest positiivsem meelestatus on õppijatel ning negatiivsem madala sissetulekuga inimestel.

Üldiste väidetega nõustunud (4)

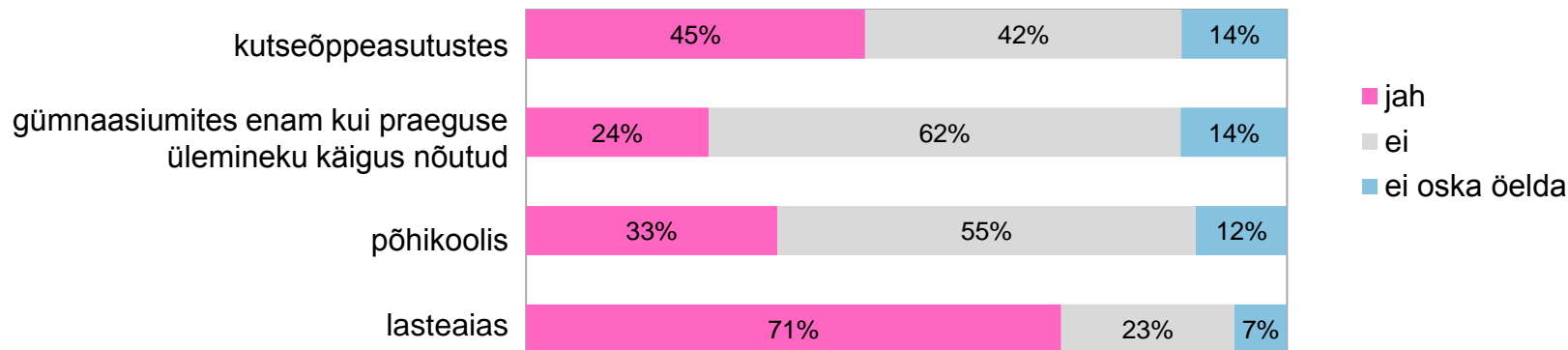
Nendest, kes teavad üleminekust, n=774 (vastanud „täiesti nõus“ või „pigem nõus“)

- Kõigis vaadeldud alarühmades on suhtumine negatiivsemaks muutunud väite 8 osas. Enam muutusi on toimunud ka väite 7 puhul.

Eestikeelse õppe osakaalu suurendamine tulevikus (1)

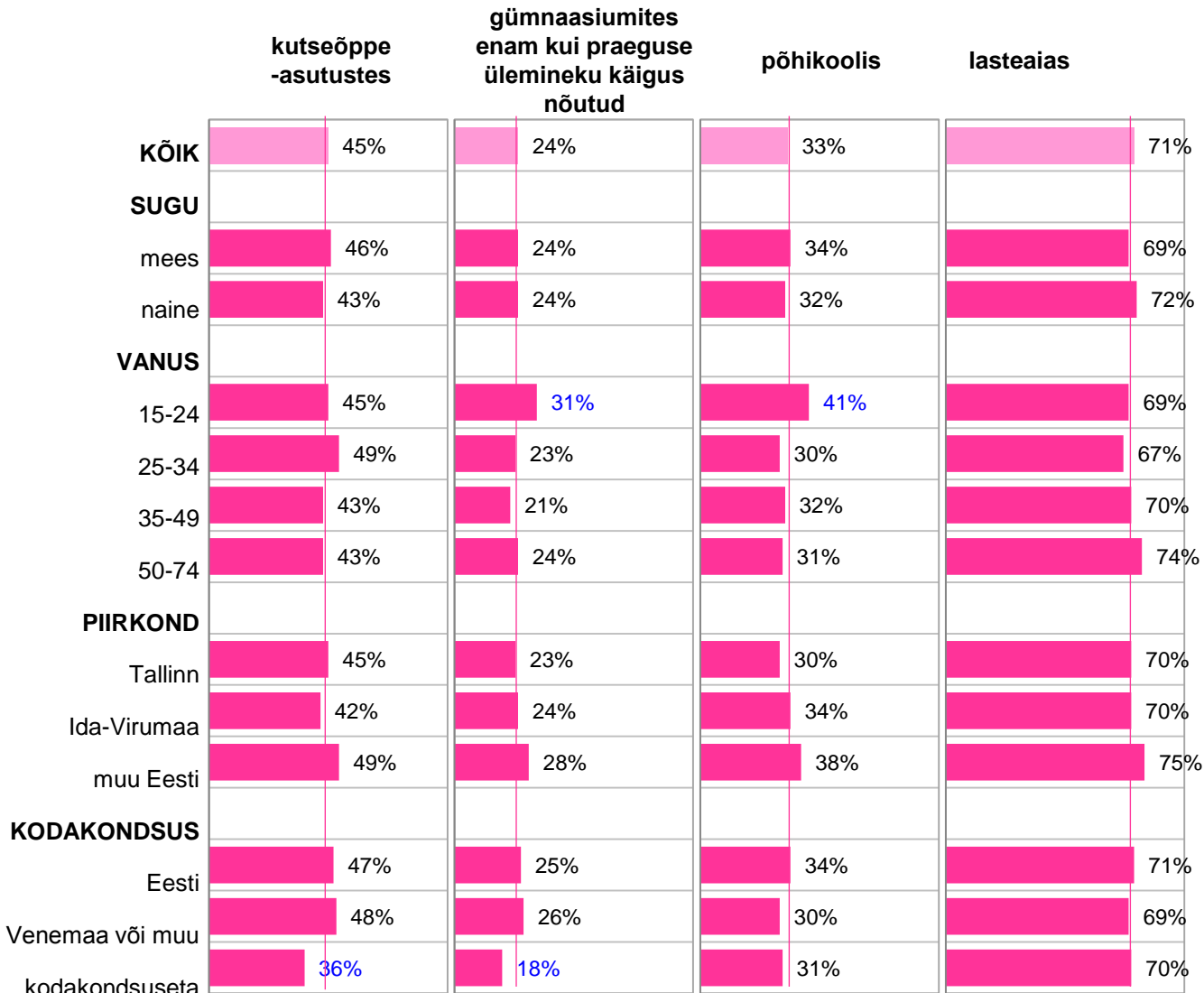
Kõigist vastajatest, n=800 (küsiiti vaid 2011)

- Peaaegu kolm neljandikku mitte-eestlastest leiab, et juba lasteaias tuleks tulevikus suurendada eestikeelse õppe osakaalu.
- Iga neljas arvab, et gümnaasiumiastmest tuleks eestikeelset õpet veelgi suurendada.

Eestikeelse õppe osakaalu suurendamine tulevikus (2)

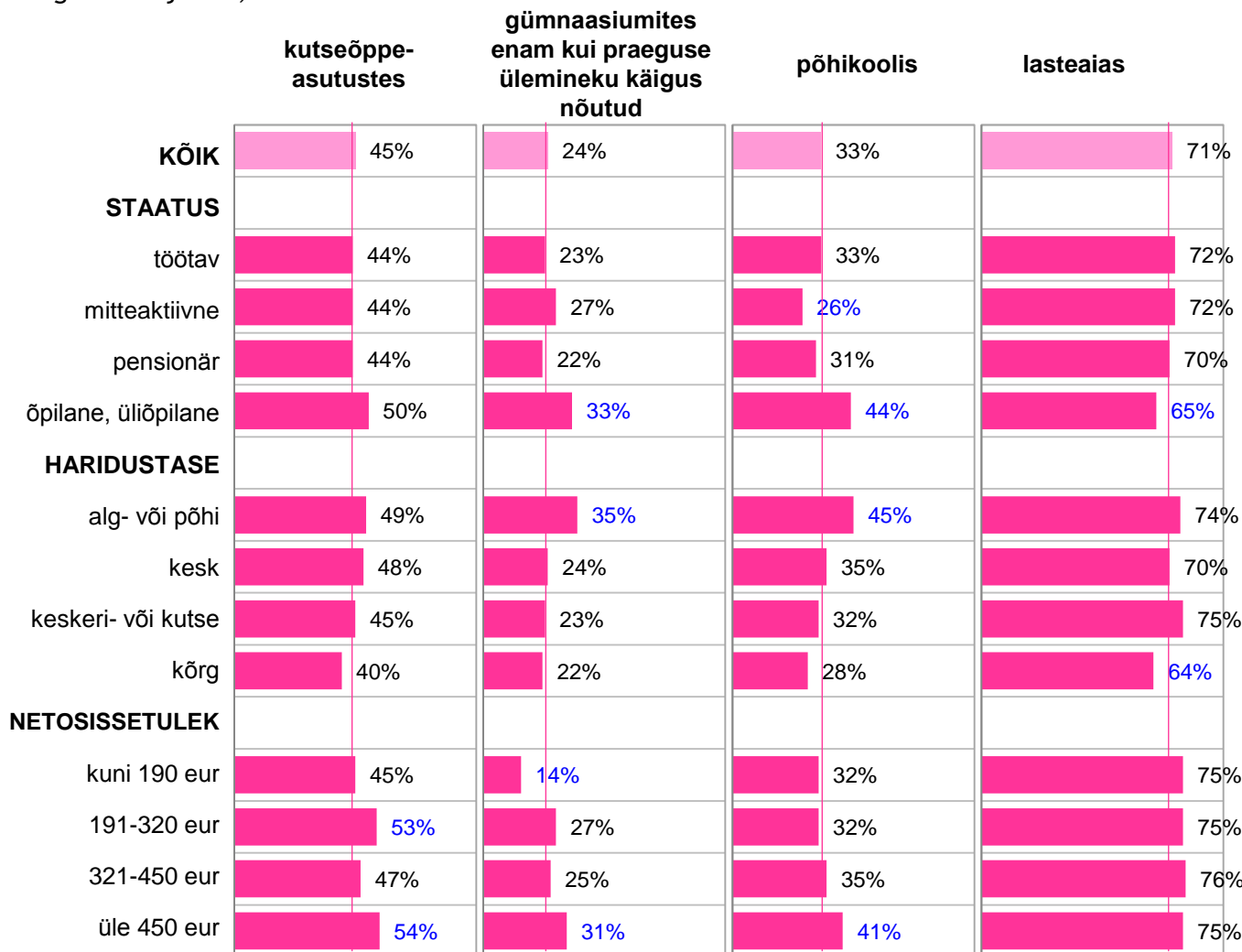
Kõigest vastajatest, n=800

- 15-24- aastased on keskmisest enam nõus sellega, et eestikeelse õppe osakaalu võiks gümnaasiumis ja põhikoolis suurendada.
- Kodakondsuseta isikute grupis leidub väiksem osakaal vastajaid, kes arvavad, et kutseõppeasutustes ja gümnaasiumis võiks eestikeelset õpet rohkem olla.

Eestikeelse õppe osakaalu suurendamine tulevikus (3)

Kõigist vastajatest, n=800

- Keskmisest suurem osakaal õppijaid nõustub, et eestikeelset õpet võiks olla rohkem gümnaasiumis ja põhikoolis.
- **Kõrgema sissetulekuga inimesed näevad enam vajadust eestikeelse õppe järele.**

Võõrkeeltega seotud kogemused

3

Kokkuvõte kogemustest

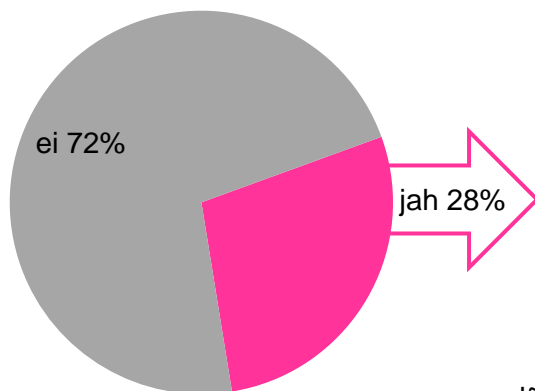
- Väga valdav enamus mitte-eestlastest vanemate 7.-12. klassis õppivatest lastest käivad vene õppekeelega koolis.
- Iga teine mitte-eestlane on kas ise võõrkeeles õppinud või on seda teinud mõni tema pereliige. Kolm neljandikku peavad seda kogemust positiivseks, kuid võrreldes 2008. aastaga on selliselt vastanute osakaal vähenenud. Mitmetes sotsiaal-demograafilistes gruppides on kokkupuude võõrkeelse õppega suurenenud.
- 61% mitte-eestlastest valdab suhtlustasandil eesti keelt, 52% mõnda muud keelt ning 25% ei räägi ühtegi teist keelt peale vene keele. Mitte ühegi teise keele valdajaid on enam vanemate inimeste, Ida-Virumaa elanike ning Venemaa kodanike seas. Mida nooremad vastajad, seda paremad on eesti keele oskused, mis on võrreldes 2008. aastaga ka suurenenud. 7% 15-24-aastastest ei räägi ühtegi teist keelt.
- Teisi keeli mitte valdavate mitte-eestlaste suhtumine üleminekusse on negatiivsem ning teadmiste tase madalam kui eesti keele või võõrkeelte oskajatel.

Laste olemasolu ja õppekeel

25-74-aastastest, n=679

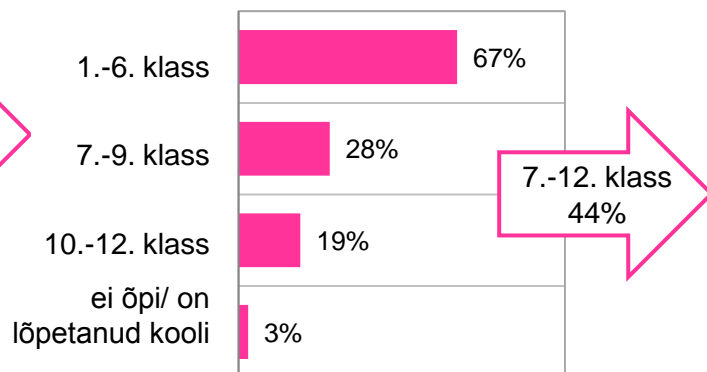
7-19-aastaste laste olemasolu

25-74-aastastest, n=679

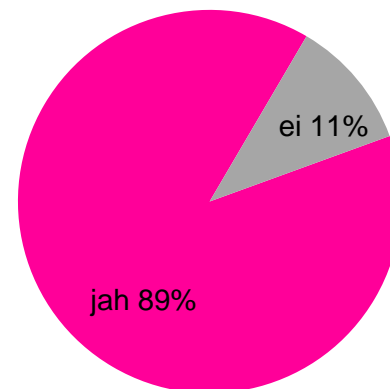
Klass, kus laps/lapsed õpivad

nendest, kellel on 7-19-a lapsed, n=198

Lapse õppimine vene õppekeelega koolis

nendest, kellel on 7.-12. kl õppiv laps, n=88

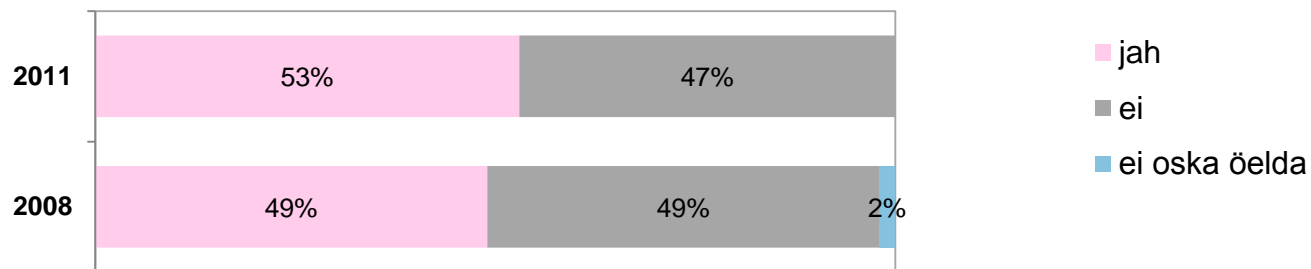

- Väga valdav enamus mitte-eestlastest vanemate 7.-12. klassis õppivatest lastest käivad vene õppekeelega koolis.
- 94% nendest, kellel on venekeelse kooli gümnaasiumiosas õppiv laps (n=33), märgiva, et laps õpib mõnda ainet eesti keeles. Ja valdava enamuse jaoks on nende lapse õpikoormus sellega seoses tõusnud.
- 2008. a märkis 24% vastajatest, et neil on 7-19-aastaseid lapsi. 55% vanemate lapsed käisid 1.-6. kl, 27% 7.-9. kl, 24% 10.-12. kl, 8% ei õppinud. 7.-12. klassi õpilastest 79% õppis vene õppekeelega koolis.

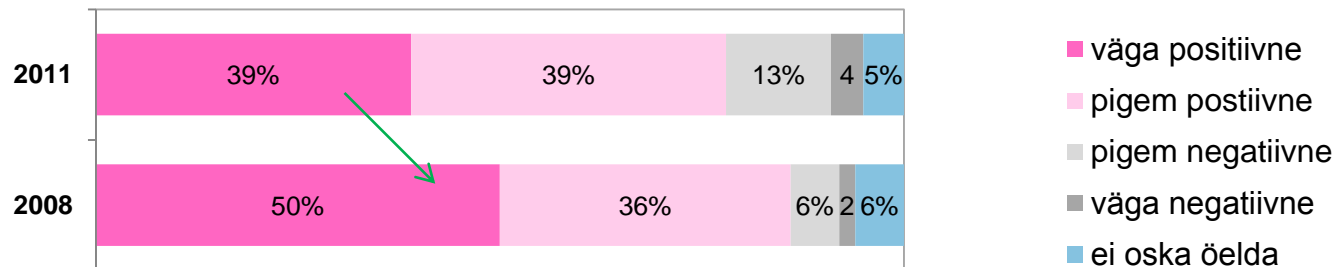
Võõrkeeles õppimise kogemus

Kõigist vastajatest, n=800

Omab ise või omab pereliige võõrkeeles õppimise kogemust (koolis või 6 kuu jooksul)

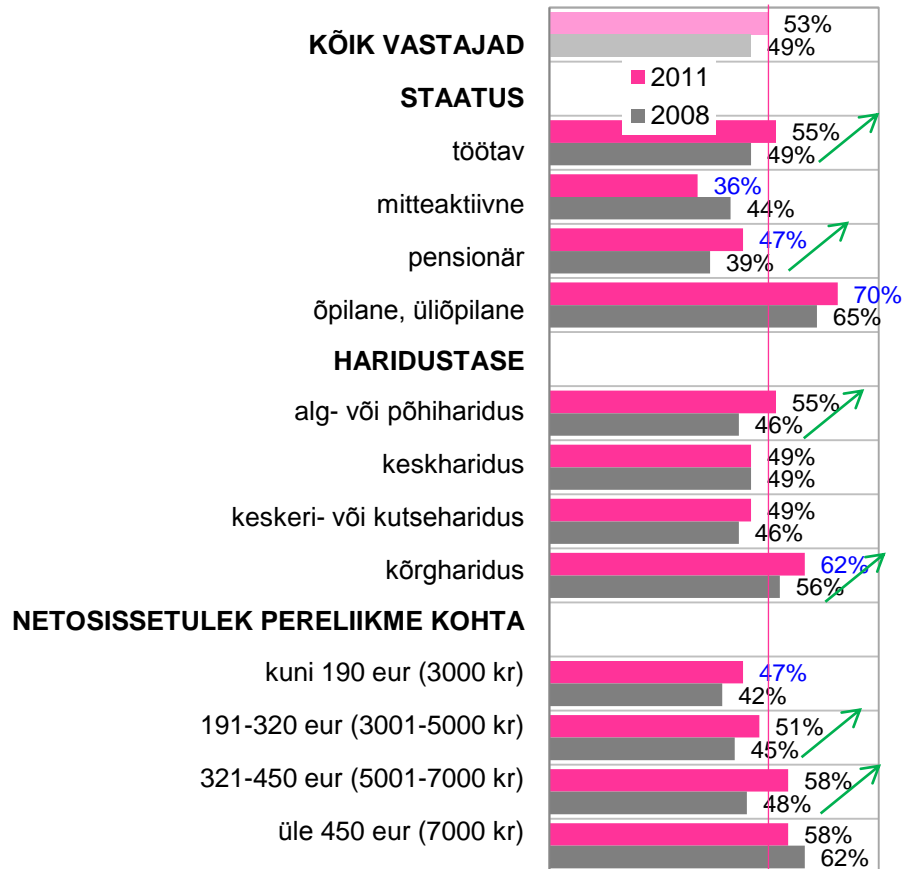
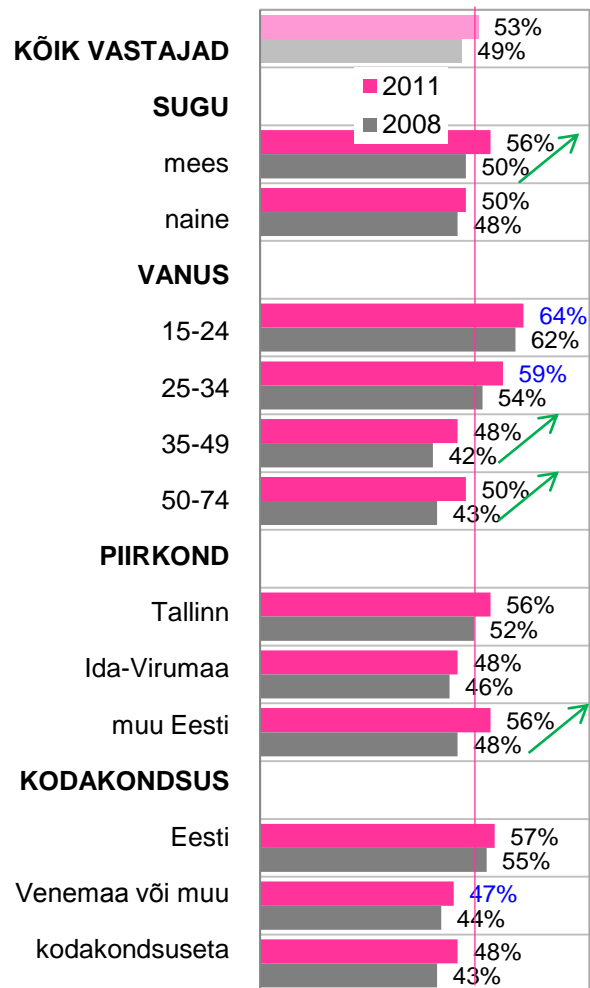
Hinnang võõrkeelse õppe kogemusele (nendest, kellel on kogemus, n=429)

- **Pooled mitte-eestlased omavad isiklikku võõrkeeles õppimise kogemust või on seda teinud mõni pereliige.**
- 78% antud kogemusega vastajatest peavad seda positiivseks. Nende osakaal on võrreldes 2008. aastaga langenud, mil näitaja oli 86%.

Võõrkeeles õppimise kogemust omavad vastajad

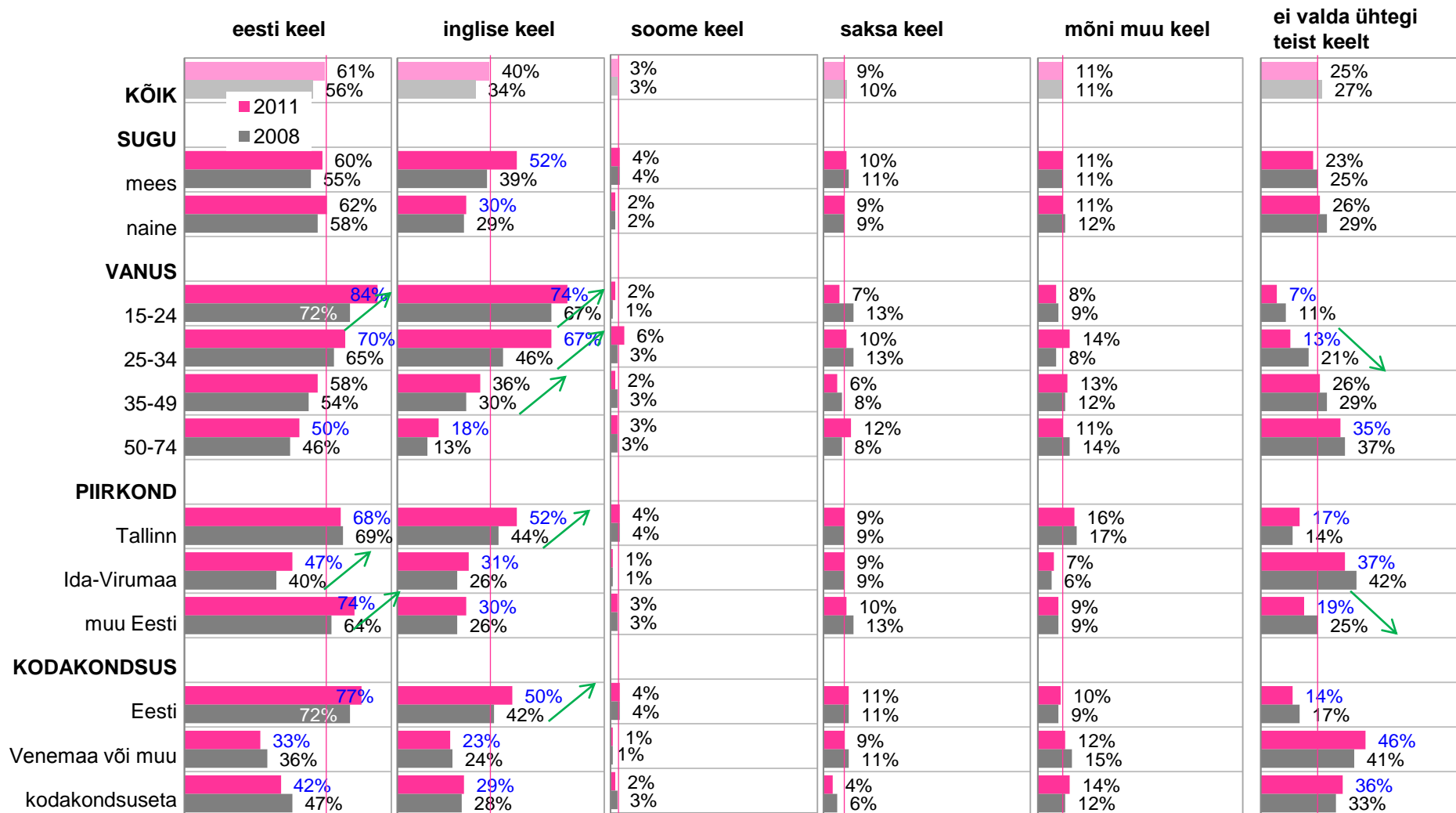
Kõigist vastajatest, n=800

- Võõrkeeles õppimise kogemust omavad keskmisest enam nooremad, parasjagu õppimisega seotud ja kõrgharidusega mitte-eestlased.
- Mitmetes alagruppides on kokkupuude võõrkeelse õppimisega võrreldes 2008. aastaga suurenenud.

Keelte valdamine (1)

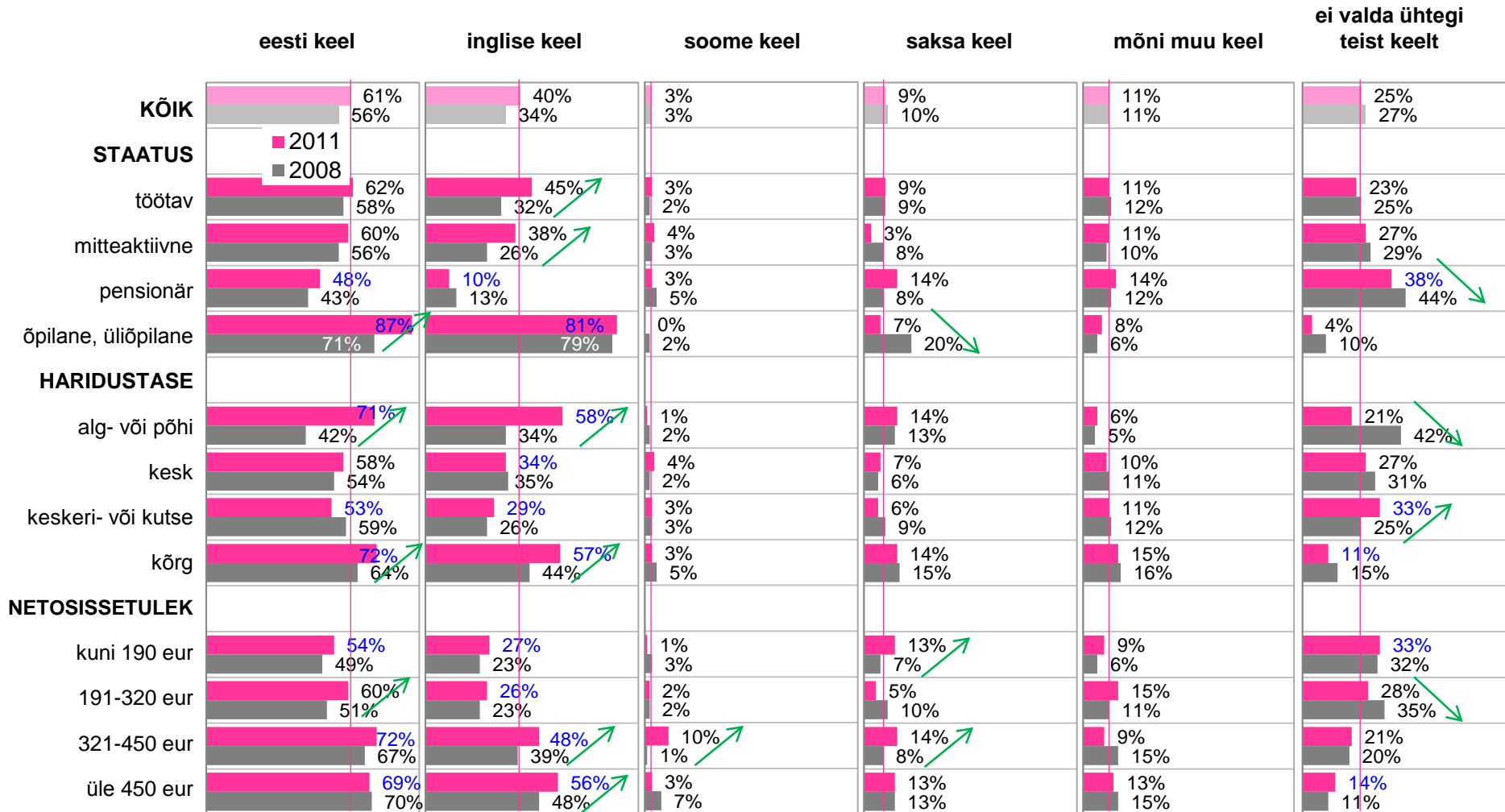
Kõigist vastajatest, n=800

- Eesti keele valdajaid on vastajate hulgas üle poole ning kokku 52% valdab suhtlustasandil mõnda muud keelt peale eesti keele (2008.a 47%). Iga neljas mitte-eestlane ei valdab ühtegi keelt peale vene keele.
- Keskmisest enam valdavad eesti ja inglise keelt nooremad, pealinna elanikud ning Eesti kodakondsusega isikud. Mida vanemad vastajad, seda enam leidub nende seas inimesi, kes ei valda ühtegi teist keelt.
- Ida-Virumaa ja muu Eesti elanike hulgas on eesti keele oskajate osakaal veidi suurenenud.

Keelte valdamine (2)

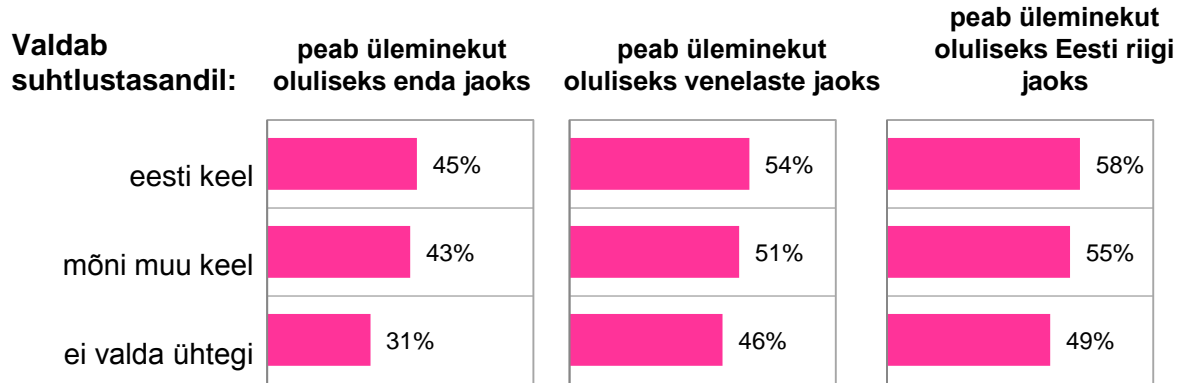
Kõigist vastajatest, n=800

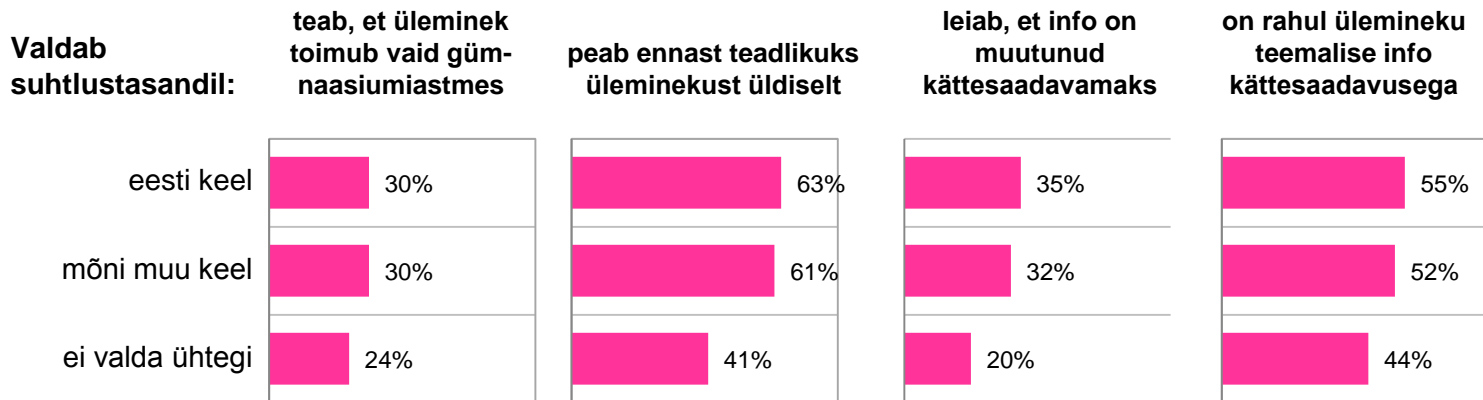
- Pensionäride ja madalama sissetulekuga inimeste hulgas leidub keskmisest vähem eesti või inglise keele valdajaid ning suurem on see osakaal õppijate grupis. Siiski on pensionäride seas mitte ühtegi teist keelt valdavate inimeste osakaal vähenenud.
- **Eesti keele valdajate hulk on suurenenud õppijate ja kõrgharidusega inimeste seas.** Ka inglise keele oskus on mitmes alagrupis suurenenud.

Keelte valdamise seos teadmiste ja suhtumisega

Nendest, kes teavad üleminekust, n=774

- Võrreldes eesti keele või mõne muu keele valdajatega, on teisi keeli mitte valdavate mitte-eestlaste suhtumine üleminekusse negatiivsem ning teadmiste tase madalam.

Uuringu metoodika

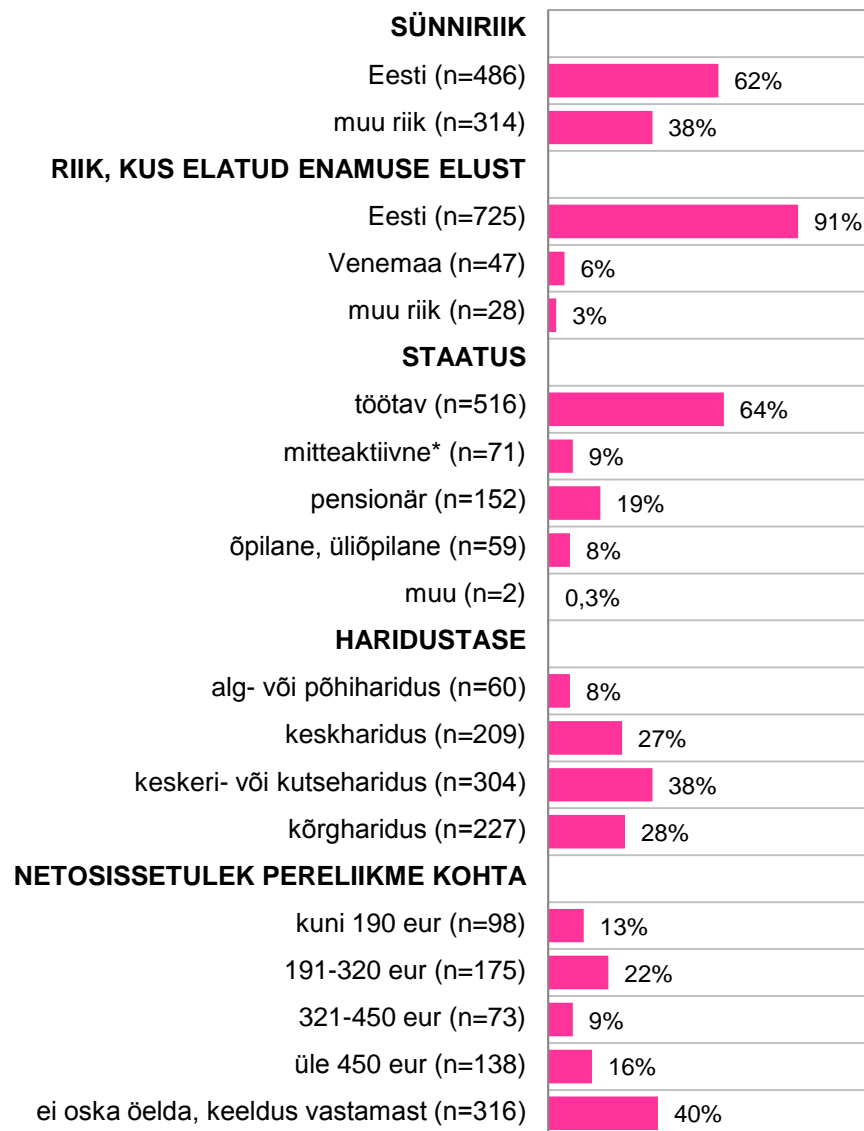
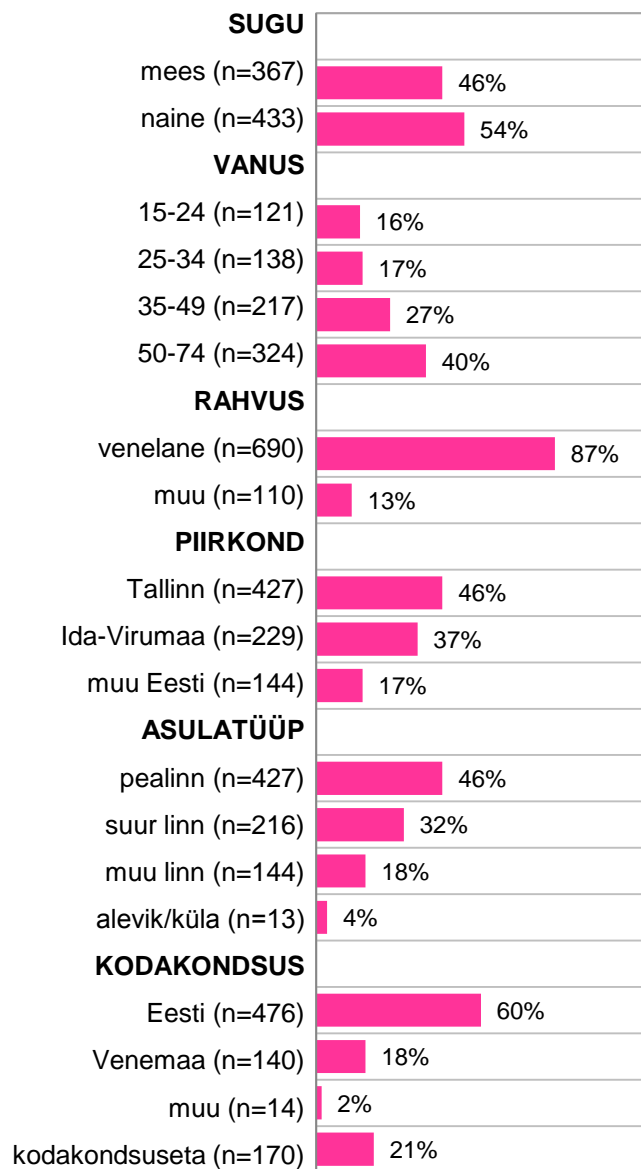
4

Küsitluse läbiviimine

- Uuringu üldkogumi moodustasid 15–74-aastased Eesti Vabariigi elanikud, kelle koduseks keeleks on vene keel. Uuringus osales **800 vastajat**.
- Andmekogumine toimus **telefoniintervjuu meetodil** TNS Emori telefoniküsitluskeskuses. Telefoniintervjuude puhul on programmeeritud ankeedi küsimused intervjuueerija jaoks arvuti ekraanil ning intervjuueerija sisestab vastused otse arvutisse.
- Kuna üha rohkem Eesti elanikest on kättesaadavad üksnes mobiiltelefoni teel, moodustab TNS Emor telefoniküsitluste valimi **nii laua- kui mobiiltelefonide kasutajatest**. 30% antud uuringu valimist olid vaid mobiiltelefoni kasutajad. Telefoninumbrid genereeris juhuslikult arvuti. Lauatelefonidele helistades moodustati leibkonna liikmete seast isiku tasandil valim noorte meeste reegli kohaselt.
- Saadud valimi sotsiaaldemograafilist struktuuri on võrreldud üldkogumi vastavate näitajatega ning **andmed on kaalutud** üldkogumile vastavaks.
- Küsitlusperiood: **10.–25. november 2011. a.**
- 2008. aastal moodustati kaks valimit – 15–74-aastaste elanike põhivalim ning 7.–12. klassis õppivate laste vanemate lisavalim. Kahe küsitlusaasta võrdluses on kasutatud üksnes 2008. a põhivalimi andmeid, kuna 2011. aastal lastevanemate lisavalimit ei moodustatud.

2011.a uuringus osalenud vastajate profiil

* Mitteaktiivsed: lapsehoolduspuhkusel, kodune, töötu

Statistilise vea piirid

Kõigi küsitletute (800 inimest) hinnangute maksimaalne, juhuvaliku protseduurist tulenev võimalik viga ei ületa $\pm 3,46\%$ taset usaldusnivool 95%. Kui soovitakse vaadata väiksemas sihtrühmas, kas muutused on statistiliselt olulised, tuleks arvestada suurema võimaliku veaga, mis ei ületa $\pm 10\%$, kui sihtrühma esindab vähemalt 100 vastajat.

Valimi suurus	Vastajate osakaal											
	50%	45%	40%	35%	30%	25%	20%	15%	10%	5%	3%	2%
		55%	60%	65%	70%	75%	80%	85%	90%	95%	97%	98%
25	20,60%	20,50%	20,18%	19,65%	18,88%	17,84%	16,48%	14,71%	12,36%	8,98%	7,03%	5,77%
40	15,97%	15,89%	15,65%	15,23%	14,64%	13,83%	12,78%	11,40%	9,58%	6,96%	5,45%	4,47%
60	12,91%	12,84%	12,65%	12,31%	11,83%	11,18%	10,33%	9,22%	7,75%	5,63%	4,40%	3,61%
100	10,00%	9,95%	9,80%	9,54%	9,16%	8,66%	8,00%	7,14%	6,00%	4,36%	3,41%	2,80%
120	9,04%	8,99%	8,85%	8,62%	8,28%	7,83%	7,23%	6,45%	5,42%	3,94%	3,08%	2,53%
150	8,00%	7,96%	7,84%	7,63%	7,33%	6,93%	6,40%	5,71%	4,80%	3,49%	2,73%	2,24%
200	6,93%	6,89%	6,79%	6,61%	6,35%	6,00%	5,54%	4,95%	4,16%	3,02%	2,36%	1,94%
250	6,20%	6,17%	6,07%	5,91%	5,68%	5,37%	4,96%	4,43%	3,72%	2,70%	2,11%	1,74%
300	5,66%	5,63%	5,54%	5,40%	5,18%	4,90%	4,53%	4,04%	3,39%	2,47%	1,93%	1,58%
400	4,90%	4,87%	4,80%	4,67%	4,49%	4,24%	3,92%	3,50%	2,94%	2,14%	1,67%	1,37%
500	4,38%	4,36%	4,29%	4,18%	4,02%	3,79%	3,51%	3,13%	2,63%	1,91%	1,49%	1,23%
600	4,00%	3,98%	3,92%	3,82%	3,67%	3,46%	3,20%	2,86%	2,40%	1,74%	1,36%	1,12%
700	3,70%	3,68%	3,63%	3,53%	3,39%	3,21%	2,96%	2,64%	2,22%	1,61%	1,26%	1,04%
800	3,46%	3,45%	3,39%	3,30%	3,17%	3,00%	2,77%	2,47%	2,08%	1,51%	1,18%	0,97%
900	3,27%	3,25%	3,20%	3,11%	2,99%	2,83%	2,61%	2,33%	1,96%	1,42%	1,11%	0,91%
1 000	3,10%	3,08%	3,03%	2,95%	2,84%	2,68%	2,48%	2,21%	1,86%	1,35%	1,06%	0,87%
1 500	2,53%	2,52%	2,48%	2,41%	2,32%	2,19%	2,02%	1,81%	1,52%	1,10%	0,86%	0,71%

Meeskond

Aire Trummal | uuringuspetsialist

telefon: 626 8588

e-post: aire.trummal@emor.ee

koduleht: www.emor.ee

Uuringu etappides osalesid ja olid vastutavad:

Haridus- ja Teadusministeeriumi kontaktisik: Asso Ladva

Uuringu kava ja aruande koostaja: Aire Trummal

Valimi moodustaja: Mare Lepik

Küsitlustöö koordineerija: Kaja Nebel

Ankeedi programmeerija ja andmetöötaja: Kai Paap

Kontaktandmed:

AS Emor

Telefon: 626 8588

Telefon (üld): 626 8500

Faks: 626 8501

E-mail: aire.trummal@emor.ee

E-mail (üld): emor@emor.ee

Address: A. H. Tammsaare tee 47
11316 Tallinn